

Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut - AMBIS

Regionální rozvoj

TREST SMRTI

Bakalářská práce

Autor: Denisa Churá

Bezpečnostní management v regionech

Vedoucí práce: doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D.

Brno

2020

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a v seznamu uvedla veškerou použitou literaturu.

Svým podpisem stvrzuji, že odevzdaná elektronická podoba práce je identická s její tištěnou verzí, a jsem seznámena se skutečností, že se práce bude archivovat v knihovně VŠ AMBIS a dále bude zpřístupněna třetím osobám prostřednictvím interní databáze elektronických vysokoškolských prací.

V Brně, dne 30. 4. 2019

Denisa Churá

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu doc. JUDr. Zdeňkovi Koudelkovi, Ph.D. za vstřícný přístup, velmi rychlé reakce, odbornou pomoc a mnoho cenných rad při vedení mé bakalářské práce.

OFICIÁLNÍ ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

VYSOKÁ ŠKOLA REGIONÁLNÍHO ROZVOJE A BANKOVNÍ INSTITUT – AMBIS

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok: 2019/2020

Studentka: Denisa Churá

UČO: 27594

Program:	Bezpečnostní management v regionech
Studijní obor:	Bezpečnostní management v regionech
Téma:	Trest smrti
Topic:	Capital Punishment
Vedoucí bakalářské práce:	doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D.
Cíl práce:	Bakalářská práce pojedná o pojmu a historii trestu smrti především na území Čech, Moravy a Slezska. V práci bude řešen zákaz trestu smrti z pohledu vnitrostátního i mezinárodního práva i právní možnosti jeho obnovy. Práce zodpoví otázku, je-li a případně jak právně možné obnovit trest smrti. V praktické části bude vytvořen dotazník na názory o znovuzavedení trestu smrti.
Základní prameny a odborná literatura:	BARRING, L. Trest smrti v dějinách lidstva. 1. vyd. Praha: NAŠE VOJSKO, s.r.o., 2008 DRBOHLAV, A. ETOPIEDIE I.: Trest smrti versus Trest tivity, pro sériové vrahy. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 200 FICO, Robert. Trest smrti. Bratislava: Kódexpress, 1998. ISBN 80-967943-8-8. CHMEL, Ladislav. Nejslavnější popravy. Praha: Petrklíč, 2004. ISBN 80-7229107-6 IMBERT, Jean. Trest smrti. Bratislava: Archa, 1994. ISBN 80-7115-064-9.

Souhlasím se zadáním (podpis, datum):

.....
Denisa Churá
studentka

.....
doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D.
Vedoucí bakalářské práce

ANOTACE A KLÍČOVÁ SLOVA

Anotace: Bakalářská práce se zabývá trestem smrti z úzkého i širokého hlediska. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část popisuje historii trestu smrti na našem území od roku 1918 až po jeho zrušení, používané druhy trestu smrti i stručnou historii v zahraničí. Práce taktéž zmiňuje současnou situaci ve světě, kdy byl v jednotlivých zemích trest smrti zrušen a jinde stále trvá. V praktické části je vyhodnocen dotazník, jehož cílem bylo zjistit, jak se společnost staví k trestu smrti a jeho znovuzavedení.

Klíčová slova CZ: trest smrti, poprava, výjimečný trest, trestný čin, odsouzený, pachatel, závažný trestný čin

Annotation: This Bachelor thesis talks about the death penalty from narrow as well as a broad point of view. The work is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part illustrates the history of the death penalty in the Czech Republic in 1918 to its obliteration. Which types of death penalties have been used during that time. And also a brief overview of the situation in different countries. The work also mentions the current situation of the death penalty around the globe. In which countries the death penalty have been obliterated and in which persists. The practical part analyzes the results of a questionnaire whose objective was to reveal the opinion of today's society towards the reintroduction of the death penalty.

Key words: capital punishment, execution, exceptional punishment, crime, convicted, offender, serious offense

OBSAH

ÚVOD	6
1 Úvod do problematiky trestu smrti.....	8
1.1 Pojem trest smrti.....	8
1.2 Účel trestu	9
2 Historie trestu smrti	10
2.1 Trest smrti na našem území.....	10
2.1.1 Vývoj do roku 1918	10
2.1.2 Vývoj od roku 1918 do roku 1945.....	11
2.1.3 Vývoj od roku 1945 do roku 1990.....	13
2.1.4 Poslední popravený v Československu.....	15
2.2 Trest smrti v zahraničí.....	15
3 Druhy trestu smrti.....	19
3.1 Upálení	19
3.2 Ukřižování.....	19
3.3 Gilotina.....	20
3.4 Oběšení.....	20
3.4.1 Věšení, vláčení a čtvrcení	21
3.5 Zvířata jako popravčí	21
3.6 Naražení na kůl.....	22
4 Moderní způsoby popravky	23
4.1 Elektrické křeslo.....	23
4.2 Smrtící injekce.....	23
4.3 Zastřelení.....	24
5 Argumenty zastánců a odpůrců trestu smrti	25
5.1 Zastánci trestu smrti	25
5.1.1 Odstrašující efekt	25
5.1.2 Napravení pachatele.....	25
5.1.3 Odplata.....	26
5.1.4 Ekonomický faktor	26
5.2 Odpůrci trestu smrti.....	27
5.2.1 Justiční omyl.....	27

5.2.2	Právo na život	27
5.2.3	Zneužití trestu smrti	27
5.2.4	Ochrana společnosti	28
5.2.5	Možnost nápravy	28
6	Trest smrti a křesťanství	29
7	Problémy spojené s trestem smrti	30
7.1	Problémy týkající se odsouzené osoby	30
7.1.1	Důstojnost	30
7.1.2	Masové procesy	30
7.1.3	Diskriminace	30
7.2	Problémy týkající se jiných dotčených osob	31
8	Alternativy trestu smrti	32
8.1	Trest odnětí svobody na doživotí	33
8.2	Trest odnětí svobody na 20- 30 let	34
9	Možnost obnovení trestu smrti v ČR	36
10	Metoda výzkumu	37
10.1	Cíl průzkumu	37
10.2	Zaměření otázek na průzkum	38
11	Vyhodnocení odpovědí	39
12	Shrnutí průzkumu	48
	ZÁVĚR	49
	Seznam použitých zdrojů	50
	Literární zdroje	50
	Seznam zkratk	53
	Seznam grafů	54

ÚVOD

Trest smrti doprovází lidstvo po celou dobu jeho existence. Je to nejpřísnější a nejvyšší forma trestu, jelikož člověku vezme to nejcennější, vlastní život. Trest smrti je diskutabilní otázkou, ať už je důvodem potřeba co nejúčinnějšího trestu či z hlediska nedotknutelnosti lidského života. Je trest smrti správný? Pokud ano, jak prokázat vždy stoprocentní vinu? Pokud ne, existuje vůbec spravedlivá forma trestu za vraždu člověka? Má takový člověk vůbec právo žít? Na tyto otázky se lidé stále snaží najít odpověď. Z jedné strany vidíme určité typy zločinců, pro které není prakticky nic svaté. Jsou schopni opakovat tytéž páchané zločiny i po výkonu trestu a právě pro takové zločince by tu trest smrti byl. Naopak můžeme vidět stále vyšší počet justičních omylů, které mohou stát životy nevinných lidí.

Výjimečný trest se týká nejen odsouzeného, ale i každého z nás, jelikož pro společnost představuje jistotu a bezpečí, že nebudou nebezpečným jedincem dál ohroženi.

Ačkoli v České republice byl trest smrti zrušen od roku 1990, mnoho států jej má stále jako platnou formu trestu. Dalo by se předpokládat, že jsou to autoritářské, ale i plně demokratické státy jako Japonsko či Spojené státy americké.

Problematika trestu smrti mě už velmi dlouho zajímá, a to byl také hlavní důvod při výběru tématu mé bakalářské práce. Mimo úvod a závěr je práce rozdělena do 12 hlavních kapitol. Na začátku se věnuji obecné problematice trestu smrti, co to vlastně trest smrti je a jaký má účel. V další kapitole jsem se detailněji zaměřila na vývoj trestu smrti na našem území od roku 1918 až po jeho zrušení v roce 1990. Následně je zde i probrán trest smrti v zahraničí včetně tabulky se všemi státy, které kdy zakázaly uplatňování tohoto výjimečného trestu. Třetí kapitola je věnována nepoužívanějším typům poprav, které se vykonávaly v minulosti, i těm moderním, jenž se stále vykonávají. Následná pátá kapitola pojednává o nejčastějších argumentech zastánců a odpůrců trestu smrti. Ve druhé polovině své práce se zabývám spojením názoru na trest smrti s křesťanstvím, možné problémy které se týkají nejen odsouzeného, ale také jeho rodiny a lidem podílejícím se na exekuci. Poslední dvě kapitoly v teoretické části jsem věnovala alternativám, jimiž se dá nahradit výjimečný trest a zvažila jsem jaká je reálná možnost, že by byl trest smrti v České republice znovu obnoven.

V závěru práce je proveden výzkum pomocí dotazníku, kde jsou lidem položeny otázky týkající se trestu smrti. Uvádím zde názory lidí na samotný trest smrti, zda je pro ně

trest odnětí svobody na doživotí s možným podmíněným propuštěním dostačující trest, jestli souhlasí se znovuzavedením trestu smrti či zdali je horší trest smrti nebo doživotí.

1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY TRESTU SMRTI

„Problematika trestu smrti je po staletí jednou z nejdiskutovanějších otázek nejen v oblasti trestního práva a soudnictví vůbec, ale vyvolává velké diskuze i v kruzích široké veřejnosti“ (Liška aj, 2006, s. 14). Od dávných dob byl trest smrti běžný způsob k usmrcení člověka, odsouzeného za zločin, po celém světě. Trest se většinou odvíjel od závažnosti činu, avšak stále existují země, kde se vykonává trest smrti za projevení politického názoru, náboženské víry či za sexuální orientaci. V současné době je trest smrti ukládán ve více než 55 zemích světa. Způsoby vykonávání trestu se značně zredukovaly a tresty jsou nyní rychlejší a pokud možno bez bolesti. Jedná se o smrtící injekci, oběšení, zastřelení či elektrické křeslo. I dnes však existují země, kde se usmrcuje způsobem stětí hlavy nebo upálením či ukamenováním. (LP, 2016)

1.1 Pojem trest smrti

Nežli se budeme zabývat trestem smrti, je důležité si v první řadě vysvětlit, co je to trest obecně. *„Trest lze definovat jako právní následek trestného činu, vyjadřující negativní hodnocení pachatele a jeho činu, působící coby prostředek dosažení účelu trestního práva, ukládaný výlučně trestním soudem, jehož výkon je vynutitelný státní mocí“* (Kuchta aj, 2005, s 17-4) Pojem trest obecně je podle Listiny základních práv a svobod a ústavy ČR sankce, kterou ukládá soudce jakožto zástupce státu v závěru trestního řízení. (Bednář, 2000)

Trest smrti je taktéž označován jako absolutní či výjimečný trest. Tresty smrti se během staletí měnily a bylo vystřídáno nespočet trestů, které zbavily společnost jedinců, jenž byli pro okolí nebezpeční a nebyla možnost nápravy. Mnohé způsoby byly nelítostné až brutální. V dnešní době je vnímán jako způsob zabránění recidivy a napravení zločince, avšak zprvu splňoval požadavek odplaty, msty či nástroje k odstrašení. (Navrátilová, 2010, s. 9) *„Trest smrti připraví jedince o život, jeho podkladem je sankce, která má souvislost s daným spáchaným trestným činem. Tomu předcházela soudní proces, jehož výsledkem bylo uložení nejvyššího trestu. To je spojeno s postojem jak strany trestní, tak soudní moci ve státě, který je vykonavatelem trestu za ty nejzávažnější trestné činy, a je zde vidět projev spravedlnosti. Společnost chápe toto jako satisfakci za ty nejtěžší zločiny - vykonáním*

tohoto trestu jde o splacení provinění zločinců.“ (Žídek, 2009). Odsouzení za závažný trestný čin a následná poprava, tedy usmrcení člověka, je výsledek trestu smrti. Při udělení rozsudku a následném usmrcení člověka, kdy je skončen jeho život, není už možnost jej napravit ve výchovném nebo jiném ústavu a následně jej vrátit zpět do společnosti. Lze argumentovat tím, že se jedná o ochranu společnosti. Jestliže není splněna některá z níže uvedených podmínek, lze vykonaný trest smrti považovat za vraždu:

- jedinec musí být pravomocně odsouzen,
- musí být odsouzen dle platného práva,
- trest smrti musí být uložen za trestný čin, u kterého je tato sankce,
- vykonat ho musí zákonný vykonavatel. (Bednář, 2000)

1.2 Účel trestu

Účel trestu byl definován v trestním zákoně č. 140/1961 Sb. V ustanovení § 23 odst. 1 bylo uvedeno: „Účelem trestu je:

- chránit společnost před pachateli trestných činů,
- zabránit dosouzenému v dalším páčání trestní činnosti a
- vychovat jej k tomu, aby vedl řádný život, a tím
- působit výchovně i na ostatní členy společnosti.“

Oficiální výklad § 23 odst. 1 trestního zákona zněl, že mezi jednotlivými účely vždy musí být vnitřní vztah a nepřipadá v úvahu, že by jednomu z účelů byl přisuzován větší význam, než druhému. Důležitým ustanovením byl také § 2, který zmiňoval prostředky k dosažení účelu trestního zákona, jelikož účel trestního zákona či jinak obecně trestního práva byl srovnáván s účelem trestu. Mezi zmiňované prostředky k dosažení účelu trestního zákona řadil: pohrůžku trestem, ukládání trestu, výkon trestu a ochranná opatření.

2 HISTORIE TRESTU SMRTI

První zmínka o trestu smrti pochází z babylonského Chammurapiho zákoníku z 18. století př. n. l., který uvádí 25 hrdelních zločinů. (Lyons, 2004, s. 155) Z něj pochází známé „oko za oko, zub za zub“. *„Trest smrti se ukládal za celou řadu provinění a řídicím principem zákoníku je talio, termín pro souhlasný trest, což znamenalo, že ta část těla, která se dopustila kriminálního skutku, bude zmrzačená nebo amputovaná“* (Lyons, 2004, s. 21) Tresty většinou symbolizovaly druh provinění: za rouhání vytržení jazyka, za žhárství upálení a podobně. (Liška aj., 2006, s. 14.)

Ve středověku se uděloval trest smrti běžně za různé druhy zločinu i jeho provedení. Pachatelé byli usmrceni nejrůznějšími, často brutálními způsoby popravky (upalování, lámání kostí, naražení na kůl, věšení za hrdlo či jiné části těla, páráni zaživa a spalování vnitřností před očima popraveného). *“Před výkonem trestu byli zločinci velmi často surově mučeni vlečením na popravní místo, trháním řemenů ze zad či trháním částí těla rozžhavenými kleštěmi.“* (Liška aj., 2006, s. 14). Jakmile byla poprava vykonána, tělo popraveného nebo jeho hlava, byla ponechána vystavená pro oči veřejnosti jako odstrašující případ. Menší přestupky byly trestány cejchováním nebo zohavením. (Liška aj., 2006, s. 14).

Celá staletí se lidé domnívali, že veřejné zostuzení viníků je nutné pro co největší efekt odstrašení. (Liška aj., 2006, s. 14).

2.1 Trest smrti na našem území

2.1.1 Vývoj do roku 1918

České hrdelní soudnictví si prošlo několika etapami, které se řídily politickou i ekonomickou situací. Hrdelní jurisdikce se vyvíjela přibližně od začátku 13. století. V královských městech byly soudy samostatné, kdežto v poddanských městech byly orgány závislé na vrchnosti, avšak městská rada jako představitel hrdelní justice byla jak v královských, tak poddanských městech, kde vystupovala jako celek jak na začátku soudního procesu, tak i v jeho závěru. Průběh celého trestního řízení vedl městský písař, který sledoval zločince, ohledával místa činu, účastnil se výslechů, exekucí a společně s rychtáři zodpovídali za vězně. Rychtáři navíc sami soudili drobné žaloby či urážky na cti.

Hrdelní řád Josefa I. byl vyhlášen roku 1707, kdy hrdelní soudy měly za úkol stíhat, zatýkat a vyslýchat delikventy, vyhlášovat rozsudky a dbát na spravedlnost. Hrdelní soud se skládal z předsedy a nejméně devíti přisedících znajících hrdelní řád a schopných soudit spravedlivě a objektivně. (Monestier, 1998, s. 340)

Dne 19. srpna 1765 došlo k reorganizaci městských soudů a podstatnému snížení hrdelních soudů z 383 na 29. V následujících letech došlo k dalším reorganizacím a koncem 18. století zůstalo 19 hrdelních soudů v Čechách a pouhých 13 na Moravě. (Monestier, 1998, s. 340)

Absolutní trest se během naší historie užíval mimo léta 1787–1795 téměř nepřetržitě. V evropských zemích i na historickém území českého státu byl trest smrti běžně používán už od nepaměti. Za vlády Josefa II., i když jen na krátkou dobu, byl trest smrti zrušen a nahrazen vězením, které od té chvíle bylo nejvyšším možným trestem. O několik let později bylo vězení nahrazeno nucenými pracemi. Po Josefově smrti byl 2. ledna 1795 absolutní trest znovu zaveden Františkem II. za velezradu, nebo pokus o ni. *„Trest smrti byl obsažen i ve dvou velkých kodifikacích trestního práva z let 1803 a 1852 a všechny následující trestní zákoníky platné na našem území až do 1. července 1990 trest smrti zachovaly.“* (Liška aj., 2006, s. 15)

2.1.2 Vývoj od roku 1918 do roku 1945

V roce 1918 vznikem samostatného státu Československa bylo trestní právo převzato do Rakouska-Uherska a v rámci hmotného i procesního trestního práva byla zachována platnost všech zemských i říšských zákonů. V první republice byla problematika trestu smrti ovlivněna zákonem č. 91/1934 Sb. který opravňoval soudy zaměnit trest smrti za vězení doživotního či dočasného v trvání od 15 do 30 let, pokud zde byly polehčující okolnosti natolik závažné, že by byl trest smrti přísný. V tomto období byla většina trestů smrti odpuštěna milostí prezidenta republiky. (Liška aj., 2006, s. 15-16)

I když byl první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk dlouholetým odpůrcem trestu, byl nucen ze strany veřejného mínění spojené s povinnostmi hlavy státu podepsat několik rozsudku smrti. V roce 1895 na přednáškách označil Tomáš Garrigue Masaryk popravu za nejděbelnější druhy zabití a své pocity zde vyjádřil takto: *„A když jsem to musel udělat poprvé, načrtl jsem psaní adresované odsouzenému k smrti provazem, abych mu to vysvětlil. Ale upustilo se od toho. V jednom případě mně odsouzený sám od sebe vzkázal, že se na mne nehněvá. Ten trestající spravedlnost pochopil.“* (Ludwig, 1947,

s. 164) Během svého funkčního období Masaryk vyhověl přes 400 žádostem o milost. Karlu Čapkovi řekl: „*Těžká byla pro mne otázka trestu smrti; stálo mě to mnoho nocí, když jsem měl podepisovat trest smrti, a dni, kdy jsem to učinil, mám ve svém kalendáři poznamenány černým křížkem. Sledoval jsem pozorně, má-li trest smrti vliv na zločinnost, studoval jsem statistiku zločinů a zejména vražd po celou dobu, ale nevidím, že by trest měl účinek odstrašující na lidi zločinné; zločinec ve chvíli vraždy nemyslí na trest, ale na úspěch svého zlého činu. Jistý účinek je na občany ostatní, zejména o věci myslící. Můj argument pro trest smrti není, že je odstrašující, ale že je v něm mravní expiace: vzít člověku život je bezprávi tak strašlivé, že může být usmířeno jen výkupným stejně těžkým. Dělán ovšem patřičný rozdíl mezi vraždou a zabitím a uznávám polehčující okolnosti při každém zločinu, jak to moderní kriminální psychologie vyžaduje; ale ve výjimečných případech nemohu vyvracet, že trest smrti je ve shodě s metafysickým uznáním hodnoty lidského života. Věřím a čekám, že bude zrušen vyšší vzdělaností a mravností obyvatelstva, souhlasem nás všech.*“ (Čapek, 1990, s. 182)

Ve svém funkčním období udělil prezident T. G. Masaryk 420 milostí. Za stejnou dobu bylo vykonáno 20 rozsudků smrti za loupežné vraždy a vojenské zrady. (Chmel, 2004, s. 99-100)

Období německé okupace, které přišlo po 15. březnu 1939, s prvorepublikovou Masarykovou érou humanismu ostře kontrastovalo. Po svém příchodu do Prahy nacisté zabrali nemálo objektů, včetně proslulé pankrácké věznice, kam přivázeli své odpůrce. Odtud byli vězni odvázeni do Petschkova ke krutým výslechům gestapa a zmučeni opět zpět do věznice. „*Některé vězně odváželi rovnou do tzv. umrlčích komor vedle vězeňské nemocnice, kam přivázeli vězně, kteří nevydrželi mučení při výsleších na gestapu a kteří měli v úmrtním listě uvedeno „zemřeli na srdeční slabost“.* Odtud také odváželi vězně do Strakovy akademie a zase zpět. Dosti často s rozsudkem smrti. Ty byly vykonávány nejprve v proslulé sekýrárně v Drážďanech, která byla nejbliže. Ta ale již nepostačovala ke stínání stále narůstajícího počtu odsouzených.“ (Chmel, 2004, s. 100-101) „*Proto nacistické ministerstvo spravedlnosti rozhodlo o zřízení sekýrárny v Praze na Pankráci.*“ Poprava gilotinou byla levná, rychlá, zcela spolehlivá a díky zvuku, který vydávala, měla i odstrašující efekt. (Liška aj., 2004, s. 17)

Provoz gilotiny byl zahájen 5. dubna 1943. Toho dne bylo popraveno prvních pět obětí a postupem času jich přibývalo až do 26. dubna 1945 na konečný počet 1079 obětí. Sekýrárna byla rozdělena do tří místností. První místnost byla vstupní, kde byl vyhlášován

rozsudek, popravčí místnost s gilotinou, kde byl rozsudek vykonáván (poprava trvala přibližně 3 minuty) a třetí místnost s rakvemi, kam byly ukládány popravené osoby. V noci z posledního dne dubna na prvního den května v roce 1945 byla gilotina rozmontována a hozena z Karlova mostu do Vltavy. (Monestier, 1998, s. 372)

2.1.3 Vývoj od roku 1945 do roku 1990

Po II. světové válce se zvýšil počet vznesených a vykonaných rozsudků trestu smrti. Zasedaly mimořádné takzvané lidové soudy a trest smrti se vztahoval i na politické zločiny. Od května 1945 do prosince 1948 bylo v Československu za pomoci retribučních soudů odsouzeno více než 33 000 osob. Ze statistik vyplývá, že z toho přibližně 50 % odsouzených byl Němců, 35 % bylo Čechů a Slováků a 15 % bylo jiné národnosti, většina Maďarů. Mimořádné lidové soudy vznesly nejen tresty odnětí svobody, ale také rozsudky trestu smrti, kterých bylo vykonáno 714. Mezi popravené byl i nacistický kat z Čech Karl Herman Frank. (Chmel, 2004, s. 103- 104) „*Poprava tohoto kata českého národa byla veřejná. 22. Května 1946, po zamítnutí všech žádostí o milost, stanul nenáviděný nacistak kat českého národa ve 13.30 hodin na popravišti, které bylo zřízeno na nádvoří pankrácké věznice. V místě, odkud se již nikdy nevrátilo přes tisíc popravených českých vlastenců, na jejichž smrti nese vinu právě K. H. Frank. Oprátka byla určitou odplatou, a aby se všichni mohli dostatečně nasytit této odplaty, K. H. Frank tady zůstal viset celou hodinu. Byla to poslední veřejná poprava u nás.*“ (Chmel, 2004, s. 107)

Mezi nejznámější politické oběti patřila JUDr. Milada Horáková, která byla nařčena a odsouzena za údajnou vůdkyni hnutí, které se snažilo svrhnout komunistický režim. Roku 1949 byla zatčena a přesunuta do vězeňské cely č. 145 na pankrácké věznici. Československá tajná bezpečnost ji v několika fázích dnem i nocí podrobila výslechu, nátlaku se snahou ji donutit k přiznání za spiknutí a velezradu. Dne 22. května 1950 byla vznesena obžaloba na dr. Miladu Horákovou a na dalších dvanáct osob. Celý proces trval osm dní a dne 8. června 1950 byl u konce, přičemž byly vyneseny čtyři rozsudky trestu smrti, čtyři doživotní tresty a pět dlouholetých trestů. Všichni obžalovaní se odvolali, avšak nejvyšší soud jejich odvolání zamítl. Dne 27. června 1950 byla poprava JUDr. Milady Horákové vykonána oběšením v čase 5 hodin 35 minut na nádvoří pankrácké věznice. (Chmel, 2004, s. 108, 136, 138, 141)

V roce 1950 byl vydán nový trestní zákon, avšak trest smrti zůstal beze změny. Dle §29 lze trest smrti vykonat oběšením, avšak v období zvýšeného ohrožení státu

zastřelením. V následné době byl rozšířen na delikty politického charakteru. Tomu nasvědčuje, že naprostá většina popravených byli odpůrci komunistické moci, jichž se tímto způsobem vláda zbavovala. Poprava byla prováděna oběšením na oprátce, která byla zavěšena tak, aby si odsouzený při oběšení nestrhl vaz, nýbrž se pouze pověsil a následně udusil. Tento způsob byl zvláště krutý. V záznamech bylo uvedeno, že příčina úmrtí popravených bylo na „následky udušení“. Největší množství poprav bylo v období 1949–1953, kdy bylo popraveno více než 250 odsouzených a z toho 90 % z politických důvodů. Do roku 1954 byly popravy vykonávány na venkovních prostranstvích se šibenicí, kterou vlastnila každá krajská věznice. Trest smrti vykonával jeden kat a dva občané jako pomocníci. K výkonu trestů politických vězňů neboli vlastizrádců sloužila v padesátých letech pankrácká věznice. Poslední poprava politického charakteru byla vykonána v roce 1960. „*V pankrácké věznici se popravovalo oficiálně, ale i jinak. Ve sklepě pod nemocnicí v cele zvané „Sklad léků“ byli např. lidé usmrcováni na zvláštním stole tak, že jim byl zlomen vaz. Řada z nich byla po letech rehabilitována.*“ Do roku 1955 popravovalo nejen v Praze, ale i v Brně a Uherském Hradišti, kdy popravčí zařízení bylo ze dřeva. „*Popravčí zařízení (vztyčené prkno, kladka, oprátka) bylo konstruováno tak, že odsouzený si při šklubnutí nezlomil vaz, nýbrž se jen prověsil.*“ Ze záznamů lékařů a popravčích lze usoudit, že než došlo k smrti, odsouzený se deset až patnáct minut dusil. V takovém případě šlo o krutou popravu udušením. (Monestier, 1998, s. 372-373)

„*V letech 1948–1955 se uplatňoval trest smrti hlavně vůči odpůrcům komunistického režimu ve vykonstruovaných procesech a vražda jako hlavní oblast uplatnění trestu smrti ustoupila do pozadí.*“ (Chmel, 2004, s. 142)

První poválečné právo umožňovalo za vraždu vynést dle zákona č. 86/950 Sb. který platil až od 31. 12. 1961 trest smrti, avšak konečné rozhodnutí bylo ponecháno na soudci, zda nezamění trest smrti za trest odnětí svobody na doživotí a po přijetí zákona č. 63/956 Sb. bylo možné stanovit délku odnětí svobody na 25 let. V případě, že se soudu zdál vynesení rozsudek trest smrti nepřiměřeně přísný k obžalované osobě, existovala možnost vynést rozsudek odnětí svobody na doživotí nebo stanovit trest o délce 15 až 25 let. „*Trestní zákon č. 140/1961 Sb. stanovoval pro trestný čin vraždy trest odnětí svobody na maximálně 15 let nebo trest absolutní. Podle statistiky byly v letech 1962-1973 ročně vykonány v průměru 4,1 popravy, přičemž byly i roky, kdy nedošlo k žádné popravě. Od roku 1974, kdy vešla v platnost novela trestního zákona č. 45/1977 Sb., byl zaveden nový druh mimořádných trestů; trest odnětí svobody od 15 do 25 let, který bylo možno uplatnit,*

pokud byly splněny podmínky pro uplatnění absolutního trestu. Tak v letech 1974-1989 byl trest smrti vykonán v průměru ročně jen 2,6 krát.

Zákonem č. 175/1990 Sb. byl 1. července 1990 zrušen trest smrti.“ (Chmel, 2004, s. 142)

2.1.4 Poslední popravený v Československu

Poslední poprava v Čechách se konala v prosinci roku 1986. Popraveným byl pětinasobný vrah a pětkrát soudně trestaný čtyřiatřicetiletý Vladimír Lulek z Hradce Králové. Trestný čin uskutečnil v Předměřicích nad Labem, kde v opilosti ubodal manželku spolu s jejími třemi dětmi, které měla z předchozího manželství, svou vlastní dceru a následně se pokusil zabít i sousedku, která se ho pokusila zastavit. Poprava se konala 2. února 1989 na Pankráci v Praze. (Chmel, 2004, s. 170)

2.2 Trest smrti v zahraničí

V dnešní době je více jak polovina států se zcela zrušeným trestem smrti, nebo tam není užíván. Od trestu smrti upustily dvě třetiny zemí světa a ve většině států se trest smrti nahradil odnětím svobody na dobu 20–30 let nebo na doživotí. Od roku 1980 se počet států, ve kterých se trest smrti zrušil, postupně zvyšoval a dle Amnesty International k prosinci 2016 zrušilo trest smrti 134 států. Tyto státy se dělí na tři skupiny. Do první skupiny patří 104 států, které zrušily trest smrti v právním řádu, do druhé skupiny patří 30 států, které sice zrušily trest smrti v právním řádu, nicméně jen pro „obvyklé“ trestné činy, nikoli pro dobu válečného stavu. Třetí skupinu tvoří státy, které si ponechaly trest smrti pouze pro válečné období. V současnosti existuje 57 států, kde je trest smrti stále povolen. (Amnesty, 2016)

„Spojené státy jsou jediným státem na světě, kde se legálně popravuje pěti technikami. Z padesáti států americké federace jich 38 používá trest smrti. Trest smrti není součástí federální legislativy. Každý stát, který jej používá, k němu může využít prostředků, které pokládá za nejvhodnější: (Monestier, 1998, s. 333)

- 14 států používá elektrické křeslo
- 8 států používá plynovou komoru
- 19 států používá smrtící injekci
- 3 státy používají oběšení

- 2 státy používají zastřelení“ (Monestier, 1998, s. 333)

Jsou státy, kdy nechávají na odsouzeném, jakou techniku poprav si vyberou. (Monestier, 1998, s. 333)

Země s největším počtem poprav na světě je bezesporu Čína, ve které bylo zaznamenáno v roce 2001 odhadem 4015 odsouzených na smrt a 2468 popravených osob. Ale jelikož Čína považuje tyto statistiky o rozsudcích smrti za státní tajemství, zvláště ty, které byly politického motivu, čísla o absolutním trestu tak nemusí být přesná, ba mohou být i mnohonásobně vyšší. Tvrdé tresty mají chránit společnost před recidivisty a předcházet tak závažným trestným činům. V Číně lze trest smrti uložit za 70 různých zločinů, s výjimkou vraždy, korupce, pašování či daňových úniků. (Amnesty, 2010)

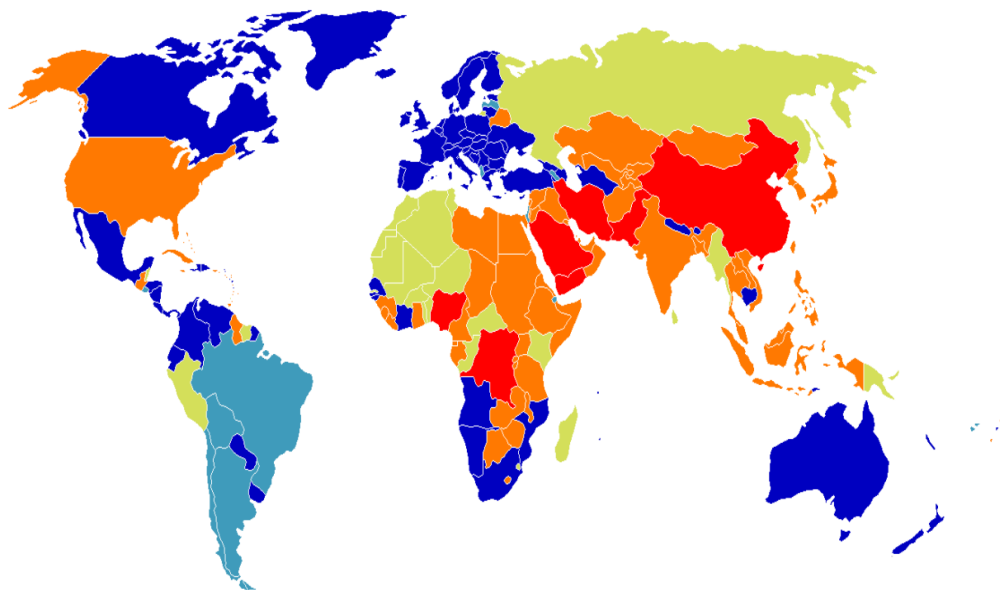
Přehled států, kde byl trest smrti od roku 1976 zrušen						
1976	Portugalsko		1990	Andora	1997	Gruzie
1978	Dánsko			Chorvatsko		Nepál
1979	Lucembursko			Česká republika		Polsko
	Nikaragua			Maďarsko		JAR
	Norsko			Irsko		Bolívie
	Brazílie			Mosambik		Bosna a Hercegovina
	Rádži			Sv. Tomáš	1998	Ázerbájdžán
	Peru			Namibie		Bulharsko
1981	Francie		1992	Angola		Kanada
	Kapverdy			Paraguay		Estonsko
1982	Nizozemsko			Švýcarsko		Litva
1983	Kypr		1993	Guinea-Bissau		Spojené království
	Salvador			Hong Kong	1999	Východní Timor
1984	Argentina			Seychely		Turkmenistán
1985	Austrálie			Řecko		Ukrajina
1987	Haiti		1994	Itálie		Lotyšsko
	Lichtenštejnsko		1995	Džibuti	2000	Pobřeží slonoviny
	Německo			Mauritius		Malta
1989	Kambodža			Moldávie		Albánie
	Nový Zéland			Španělsko	2001	Chile
	Rumunsko			Jihoafrická rep.	2002	Turecko

	Slovensko		1996	Belgie			Jugoslávie
							Kypr
						2003	Arménie
						2004	Bhútán
							Senegal
						2007	New Jersey
						2009	Nové Mexiko

Tab. č. 1 Přehled států, kde byl trest smrti od roku 1976 zrušen (Liška aj., 2006, s. 12-13)

V letech 1900–1985 bylo nevinně odsouzeno k trestu smrti 350 osob. Většina z nich unikla popravě, ale 23 z nich bylo popraveno. (Liška aj., 2006, s. 27)

Pokud ke zrušení trestu smrti dojde, jen ve velmi ojedinělých případech bývá znovu obnoven. Existují státy, které se v určitém období k trestu smrti vrátily, ovšem jen na určitou dobu. Například 35 zemí v letech 1985–1998 zrušilo trest smrti zcela nebo jen za „obvyklé“ trestné činy, ale pouze 4 země (Gambie, Papua Nová Guinea a Filipíny) jej po zrušení opět obnovily. (Liška aj., 2006, s. 27)

Legenda:	
modrá	zrušen pro všechny delikty
světle modrá	zrušen pro normální delikty (avšak jen mimo válečný stav)
žlutá	nezrušen, ale za posledních 10 let nebyl uplatněn
oranžová	uplatňován proti dospělým
červená	uplatňován i proti mladistvým

Obr. 1 Přehled států vykonávající trest smrti. (Šplíchalová, 2011, s. 32)

Podle údajů Amnesty International bylo v roce 2017 zaznamenáno 84 % vykonaných poprav ve čtyřech zemích – Írán, Saúdská Arábie, Irák a Pákistán. V Evropě je malé množství zemí, ve kterých je trest smrti uplatňován. Ve většině případů je omezen nebo zrušen. Jediná země v Evropě, ve které je trest smrti povolen, je Bělorusko. V Rusku je na trest smrti moratorium. (Amnesty, 2010)

Brazílie, Chile, Peru, Izrael a Kazachstán jsou státy, které mají platný trest smrti pouze na válečné období. Rusko, Laos, Maledivy, Mongolsko, Tunisko, Jižní Korea atd. jsou státy, ve kterých se trest smrti v praxi nevykonává. (Amnesty, 2010)

Poslední státy, které zrušili trest smrti:

- v roce 2015 Republika Kongo, Madagaskar, Surinam a Fidži (všechny státy zrušili trest smrti pro všechny zločiny)
- v roce 2016 Benin a Nauru pro všechny zločiny a Guinea pro obvyklé trestné činy. (Amnesty, 2010)

Saúdská Arábie provedla oproti roku 2014 o 76 % více poprav.

Spojené státy a Bělorusko jsou jedinými regiony, které v roce 2015 nevykonaly žádnou popravu. Údaje uvádějí, že v roce 2015 bylo provedeno nejméně 9 poprav osobám nedovršujícím 18 let. (Amnesty, 2010)

V roce 2015 byly použité tyto metody poprav: oběšení, zastřelení, stětí hlavy a smrtící injekce. (Amnesty, 2010)

V roce 2016 Spojené státy snížily počet vykonaných poprav, kdy se provedlo 20 exekucí, které připadají státům Georgia a Texas. Všechny poprav byly provedeny smrtící injekcí.

3 DRUHY TRESTU SMRTI

3.1 Upálení

Upálení bylo jedním z nejstarších způsobů poprav. „*Mnoho historiků se domnívá, že častý výskyt ohně jako prostředek k potrestání souvisí, podobně jako u vody, s náboženským původem hrdelního trestu.*“ Jelikož voda a oheň byly považovány za očištné živly. Před popravou byly oběti obvykle mučeny. (Monestier, 1998, s. 97- 99)

Galové upalovali tím způsobem, že odsouzené zavírali do velkých proutěných košů a ty pak následně zapálili. Falešní věštcí byly posazeni do vozu, který byl naplněn roštím a chrastím, taženého voly. Následně galové vůz zapálili, voly se splášili a hnali se městem, kde všichni viděli, jaký trest čeká toho, kdo bude vydávat chybné a falešné věštby. Ve starém Římě upalovali první křesťany, kde se císař Nero bavit tím, že odsouzené potíral dehtem a přidával smolu, aby lépe hořeli. V Evropě se upalovalo až do 19. století, kdy mezi oběti patřil Mistr Jan Hus, který byl upálen dne 6. července 1415 v Kostnici nebo Johanka z Arku, která byla roku 1431 upálena za kacířství. (Monestier, 1998, s. 97-99)

3.2 Ukřižování

„*Ukřižování začali používat Féničané někdy kolem roku 1000 před naším letopočtem. Později jej převzali Řekové, Asyřané, Egypťané, Peršané a Římané. Používalo se i v Japonsku.*“ (Lyons, 2004, s. 162) Nástrojem k popravě byl kříž, který byl sestaven ze dvou či tří břevnen. Kříž mohl mít tvar písmene X, T nebo Y. U kříže ve tvaru T se poprava prováděla v obrácené poloze. Tzv. Svatoondřejský kříž byl kříž do tvaru písmene X, pojmenovaný podle svatého Ondřeje, který na něm nebyl přibit, nýbrž přivázán, aby jeho utrpení trvalo delší dobu. (Monestier, 1998, s. 55)

Mnozí se domnívají, že Ježíš Kristus byl zbičován a následně přinucen nést si břevno sám na popraviště. Na popravišti byl také údajně přibit za dlaně a nártý a přivázaný za zápěstí a kotníky. Chodidla byla opřena o dřevěný klín, aby oběť nesklouzla. Diváci oběť bili, ponižovali a bodali.

Tento způsob poprav byl zvláště pomalý a krutý. Oběti umíraly dny, avšak byli tu i úředníci, co trápení obětí ukončili na konci prvního dne. Některé oběti byly ukřižovány hlavou dolů, aby krev rychleji natekla do mozku a tak nastalo rychlé bezvědomí. Jakmile

oběť umřela, tělo se z kříže nesundávalo, ale zůstávalo pro výstrahu. Při pohřbívání bylo zvykem, že s tělem se pohřbil i kříž, na kterém byla oběť popravena. (Lyons, 2004, s. 162)

3.3 Gilotina

U gilotiny jde o princip přeseknutí krku a oddělení tak hlavy od těla, přičemž jakmile se hlava oddělí od těla, způsobí to okamžitou smrt. Jelikož se ostatní druhy popravky zdály poněkud kruté a složité, na stětí hlavy bylo pohlíženo jako na obyčejný trest smrti. (Moenstier, 1998, s. 223)

Předchůdcem gilotiny byl gibbet, který byl používán od roku 1286 do roku 1650. Skládal se ze dvou vzpřímených, 5 metrů dlouhých kůlů, mezi kterými byla 25 centimetrů dlouhá čepel vážící 3,5 kilogramu, vsazená do dřevěného špalku. Jakmile se zajišťovací kolík uvolnil, čepel se zřítíla dolů a usekla ležící oběti hlavu. Byl používán výhradně k popravám zlodějů, kteří byli odsouzeni za krádež zboží dražšího než 13 a půl pence. Jakmile byli diváci shromážděni u popraviště, ti co byli nejbližší pomáhali tahat za lano upevněné k zajišťovacímu kolíku. „*Tímto způsobem přijímal dav kolektivní odpovědnost za lidský život.*“ (Lyons, 2004, s. 165)

Pozdější a zlepšený nástroj byl vyrobený se dvou 3 metrových sloupů, 6 palců silných a od sebe vzdálených 60 centimetrů. Gilotina se od gibbetu se lišila tím, že čepel byla zatížena 30kilovým závažím. U gilotiny leží oběť nehybně na břiše, tělo má vodorovně natažené až do chvíle, než šikmá čepel oddělí hlavu od krku. První popravený byl lupič Pelletier v dubnu 1792 v Paříži. (Lyons, 2004, s. 165)

3.4 Oběšení

Oběšení je jednoduchý, úsporný a snadný způsob popravky, který se používal jako hrdelní trest celou historii lidstva. Ještě v dnešní době se užívá tato poprava ve více než osmdesáti zemích světa. Nástroj ke způsobu popravky se nazývá šibenice. Je tvořena jedním dlouhým svislým kůlem a jedním vodorovným kratším břevnem, ke kterému je přivázaný provaz. „*Princip oběšení je prostý: tělo visící za krk ve stahující se smyčce na ni působí vlastní tíhou dostatečně silně, aby se zadržela a přerušila některé vitální funkce.*“ (Monestier, 1998, s. 199) V některých případech se zlomí vaz a nedochází tak k pomalému dušení nýbrž k rychlé a bezbolestné smrti.

K oběšení odsouzeného vedou tři kroky. Odsouzený je postaven či posazen na vyvýšené místo, kde mu kat dá okolo krku provaz, jenž je přivázaný na šibenici. Následně se mu odebere opora pod nohama a oběť zůstane viset. Příčinou smrti je uškrcení, jelikož nedošlo k pádu z výšky ani ke zlomení vazů. Tento způsob popravky je poněkud pomalý a bolestivý. Roku 1790 se poprvé použily padací dveře namísto žebříku nebo židle, kdy oběť padala do doby, než se jí zlomil vaz. (Monestier, 1998, s. 199- 200)

3.4.1 Věšení, vláčení a čtvrcení

V anglickém zákoně to byly nejvyšší možné tresty pro muže, kteří byli odsouzeni za velezradu. Odsouzený byl přivázan ke koni a vláčen ulicemi až na popraviště, kde byl následně oběšen. Když byl ještě při vědomí, odřízli mu penis a varlata, otevřeli mu žaludek, vnitřnosti vytrhali a spálili před jeho očima. Pak mu vyňali i ostatní orgány a nakonec mu usekli hlavu a rozčtvrtili tělo. Hlavu vyvařili pro větší trvanlivost a veřejně vystavili pro efekt odstrašení. Oběšení, vláčení a rozčtvrcení zůstalo zákonným trestem až do roku 1814. (Lyons, 2004, s. 168)

3.5 Zvířata jako popravčí

Lidé už od dávné historie využívala zvířata k usmrcení člověka. Odsouzení byli předhazováni všem možným druhům zvířat. V Egyptě předhazovali vězně krokodýlům. Známa krutá královna Ranavalona I., která byla přezdívána jako „ženský Nero“, měla taktéž ráda ještěry a každý rok nutila deset tisíc lidí, aby plavali v řece plné krokodýlů. Na Srí Lance byl zvyk, kde odsouzence házeli vysoko do vzduchu, aby se nabodli na sloní kly. Tito sloni byli k takovým účelům přímo vycvičeni. V Indii taktéž házeli odsouzené slonům, kteří je rozdupali. V Evropě, Africe, Číně i Japonsku předhazovali odsouzence psům. Germáni měli trest vyhrazený pro ženy: odsouzená byla za vlasy přivázána ke koni, který ji nakonec usmykal k smrti. Římané předtím než odsouzeného hodili do vody za účelem utopení, zašili ho do koženého pytle se psem, kočkou, opicí nebo hadem, který mu měl přivodit co nejhlubší rány a pokousat ho. V polovině 18. století existoval tzv. „mravenčí trest“. Odsouzení byli uvázaní ke stromu, pod nímž se nacházelo mraveniště. Strážci jim pak potřeli nohy surovým třtinovým cukrem, aby mravence přilákali. Za osmačtyřicet hodin z nich zbyla jen kostra. (Monestier, 1998, 19- 26)

3.6 Naražení na kůl

„Naražení na kůl je jeden z nejhorších způsobů usmrcení, na jaké lidská krutost přišla.“ Trest spočívá v zaražení kůlu do spodní části těla odsouzeného a následně je v tomto stavu nechán, dokud neumře. Tento způsob popravdy používali hodně asijské země, avšak časem se rozšířil do celého světa. Za panovníka Karla V. existoval Karolinský zákoník pro ženy, které zabily své dítě.

Technika popravdy měla několik variant. Národ Asyřanů vráželi odsouzeným kůl do břicha, aby vyšel ven ústy nebo podpažím. Avšak se tento způsob nerozšířil a kůl byl zaváděn řitním otvorem. „Odsouzený byl položen břichem na zem, roztáhli mu nohy a upevnili je, nebo je drželi katovi pacholci, ruce mu znehybnili kolíky zaraženými do země nebo mu je svázali za zády. V některých případech stačilo řitní otvor namazat, aby byl kluzký, jindy jej prořízli nožem. Kat pak vrazil oběma rukama kůl do těla, jak jen to šlo daleko, načež jej ještě kyjem či palicí zatloukal dále.“ (Monestier, 1998, s. 68) Zde se nabízelo i více možností, které byly stanoveny v zákonících, a dle vynesení rozsudku se k nim přihlíželo. V některých případech byl kůl zaveden do hloubky padesáti až šedesáti centimetrů a následně zasazen do vyhloubené jámy. Odsouzený trpěl nemalou bolestí a umírání bylo příliš dlouhé. Princip byl takový, aby poprava pokračovala bez dalšího zásahu kata. Kůl pronikal stále hlouběji vlivem tíhy odsouzeného, až nakonec vyšel v podpaží, v hrudi nebo břichem ven. Umírání mohlo trvat i několik dní.

Je samozřejmé, že kůl, který byl zaveden řitním otvorem a vycházel ven břichem, byl pomalejší nežli kůl, který vycházel ven hrdlem.

V případech, kdy byl kůl zaražen s velmi ostrou špičkou, nastala smrt mnohem rychleji, jelikož kůl při průchodu poranil orgány a způsobil tak rozsáhlé krvácení, které vedlo k rychlejší smrti. Pachatelé odsouzení k tomuto trestu byli lidé s homosexuálními sklony a byli potrestáni tou částí těla, kterou zhřešili.

4 MODERNÍ ZPŮSOBY POPRAVY

4.1 Elektrické křeslo

S vynálezem elektrického proudu vznikla i nová forma poprav. „*Elektrické křeslo, jež je mezi nástroji smrti nejdiskutabilnější, a to i mezi přívrženci hrdelního trestu, vzniklo jako důsledek urputného technického a ekonomického zápolení mezi dvěma soupeřícími společnostmi, které se náruživě přely o výhody dvou typů proudu vhodných k průmyslovému využití: střídavého a stejnosměrného*“ (Monestier 1998, s. 307).

Thomas Alva Edison společně s Heroldem Brownem byli prvními konstruktéry elektrického křesla, avšak nebyli prvními průkopníky. Elektrické křeslo bylo poprvé použito v dubnu 1890 v New Yorku. Prvním popraveným byl William Kemmeler, který byl odsouzen za vraždu své manželky. (Monestier 1998, s. 315)

Židle byla vždy těžká, z dubového dřeva, posazená na gumové podložce, za níž byl ovládací panel se třemi pákami, ze kterých vycházely dva silné kovové vodiče, které byly spojené roztokem navlhčenými elektrodami. Odsouzenému se vyholila hlava, byl přivázán k židli a na hlavě měl nasazenou kovovou přilbu ve tvaru misky, na níž byla připevněna elektroda spojená s vodičem. Na zádech měl dlouhou a plochou elektrodu s uzemněním, která byla připevněna popruhy okolo hrudi. Následovala kontrola a odsouzenec dostal první výboj 1900 až 2500 voltů. Podle lékařů je první spuštění elektrického proudu smrtelné, není to však vždy pravda. V několika případech se stalo, že odsouzený stále jevil známky života i po exekuci. (Monestier, 1998, s. 323-324)

Každé elektrické křeslo je jedinečné a originální. Většinou jde o výrobky řemeslníků a státních firem nebo samotných vězňů. Na konci 20. století se poprava elektrickým křeslem nahradila smrtící injekcí. (Monestier, 1998, s. 323-324)

4.2 Smrtící injekce

V roce 1977 při výzkumu „humánních prostředků usmrcení“ byla objevena smrtící injekce a patří mezi nejmladší techniky poprav. Je to poměrně levná, bezbolestná a rychlá forma poprav oproti exekuci na elektrickém křesle. Příprava exekuce vyžaduje lékařské

znalosti. Smrtící dávka je individuální, záleží na fyzické kondici a zdravotním stavu jedince.

Poprava je prováděna tak, že si odsouzenec lehne na lehátko, kde dostane do těla intravenózně smrtící roztok. Ten obsahuje barbituráty, které uvedou jedince do bezvědomí; bromid pankurnia způsobuje ochablost svalů a jeho úkolem je paralyzovat bránici a zabránit tak pohybu plic; poslední látkou je chlorid sodný, jenž má přivodit srdeční zástavu. (Monestier, 1998, s. 327) Dále je provedena kontrola, zda odsouzenec dostal plnou dávku a jestli je odsouzený mrtev. (Chmel, 2004, s. 92)

První popravený smrtící injekcí byl Charlie Brooks, jež byl odsouzen za vraždu mechanika při krádeži ojetého vozu v roce 1976. Exekuce se konala 7. prosince 1982 v Texasu. Trvalo sedm minut, než zemřel. (Monestier, 1998, s. 331)

4.3 Zastřelení

S objevením střelných zbraní se objevila nová technika poprav. Zastřelení patří mezi nejstarší druhy poprav, jež jsou používány dodnes. Pro úspěšnou exekuci je hlavní přesný výstřel a snadný cíl. Smrt nastává okamžitě, pokud dojde k zasažení životně důležitých orgánů, například srdce. Aby výstřel neminul cíl, střílí celá popravčí četa. Tedy větší počet střel na jeden cíl. (Monestier, 1998, s. 281-282)

V 19. století tvořilo popravčí četou až padesát osob, dnes je to deset až dvanáct mužů. Popravčí četa dostává rozkaz mířit na srdce, jelikož trup je snazší cíl, než hlava. Aby bylo míření snadné, bývá odsouzenec znehybněn tím, že je připoután ke kůlu. V dalším případě je odsouzenec postaven hlavou či zády ke zdi, před strom nebo na kraj příkopu, má svázané ruce a zavázané oči. (Monestier, 1998, s. 281-282)

Zastřelení bylo považováno za nejspolehlivější druh poprav, jež nikdy neselže a odsouzenec netrpí, tudíž je humánní. Ne vždy je to ale pravda. V historii by bez rány z milosti mnoho odsouzených umíralo i několik hodin. I když je popravčí četa mnohačlenná, odsouzenec zasáhne třeba jen pár střel a bez rány z milosti umírá dlouhou a bolestivou smrtí. (Chmel, 2004, s. 58)

5 ARGUMENTY ZASTÁNCŮ A ODPŮRCŮ TRESTU SMRTI

5.1 Zastánci trestu smrti

5.1.1 Odstrašující efekt

Odstrašující účinek je jedním z nejpoužívanějších argumentů zastánců trestu smrti. Jakmile u pachatele dojde k uvědomění, že za spáchání onoho činu může být odsouzen k trestu smrti, může od něj upustit. Dříve se popravy konaly na veřejných prostranstvích právě proto, aby odstrašující efekt byl silnější. Otázkou zůstává, zda by se při zavedení trestu smrti snížila kriminalita, jelikož se trest smrti ukládal zejména za vraždu. (Lata, 2007, s. 21)

Pachatele lze rozdělit do dvou skupin. Do první skupiny patří jedinci, kteří spáchali vraždu po vlivem návykové látky či lidé s duševním postižením. Člověk v takovém stavu není schopen logicky uvažovat a díky tomu si neuvědomí následky, které jsou se spácháním trestného činu spojeny. Do druhé skupiny lze zařadit jedince, kteří jsou si vědomi, že za zabití člověka jim hrozí trest smrti, ale jsou si téměř jistí, že nikdy nebudou dopadeni. Existují jedinci, kteří nejsou mentálně tak vyspělí a nedokážou pochopit závažnost spáchání trestného činu a nikdy se nepodaří je natolik odstrašit, aby čin nespáchali. (Lata, 2007, s. 21)

Zastánci absolutního trestu zastávají argument, že je třeba pachatele trestného činu zbavit života, aby byli odstrašeni potencionální pachatelé. Společnost je téhož názoru, jelikož je nutné se zbavit pachatelů, kteří se dopustili vraždy. Trest smrti tak pro společnost znamená větší pocit bezpečí. (Bestová, 1996, s. 16)

5.1.2 Napravení pachatele

Než bude absolutní trest vykonán, měla by se do společnosti dostat myšlenka, že je tady možnost napravení pachatele a jeho návrat do společnosti. Důraz je kladen na nápravnou a rehabilitační funkci. Jakmile dojde k popravě pachatele, není už možnost nápravy. Usmrcením pachatele není jeho napravení, ale definitivní odstranění, aniž by měl možnost své jednání v budoucnu změnit. Avšak na druhou stranu je možné namítnout, že

reálná hrozba a uvědomění si blízké smrti může pachatele uvést do krize a přehodnotit své životní hodnoty. (Lata, 2007, s. 27)

5.1.3 Odplata

Odplata je hlavním argumentem pro trest smrti pro rodinu a rodinné příslušníky oběti, kteří to berou jako oko za oko, zub za zub. Argument odplaty je jiný zvláště v tom, že se chápe jako sociální msta a touha vrátit pachateli trestem smrti zlo, které on spáchal jinému člověku. Lze to brát jako vyrovnání. Po spáchání zvláště brutálního trestného činu společnost svým způsobem emočně reaguje a žádá o spravedlnost. V tomto případě o odplatu. Jde však pouze o zuřivost a touhu vidět jej trpět, ale smysl trestu to neřeší. (Drbohlav, 2005, s. 89- 95)

5.1.4 Ekonomický faktor

Ekonomický aspekt trestu smrti je společností vnímán jako mnohem výhodnější než doživotní trest. Je to faktor velmi nemorální, avšak bývá brán v potaz. Lze tomu dát za pravdu, jelikož trest doživotní je mnohem dražší než vykonání trestu smrti. Jakmile odsouzený nastoupí do vězení, kde má dojít k jeho napravení, je v takovém případě v rukou státu. Stát má za úkol se o něj starat. Člověk jakožto vězeň má své potřeby a právo na obhájce, které stojí stát peníze. Dále lze zohlednit také policejní vyšetřování a další následná soudní projednání. To vše a mnoho dalšího je financováno státem. Zastánci absolutního trestu kladou důraz nejen na nepřiměřené tresty například pro vrahy, ale také na to, že stát za odsouzeného během výkonu trestu utrácí nemalé peníze. (Hamerský, 2007, s. 51)

Samotný absolutní trest ale také stojí nemalý finanční obnos. Ať už se jedná o finanční náročnost elektrického křesla, negativní dopad na životní prostředí kvůli popravě v plynové komoře či o látku do smrtící injekce. Avšak někteří trestanci jsou příliš nebezpeční, a tak pro ně je jakýkoliv jiný trest než smrt nedostatečný. (Hamerský, 2007, s. 51)

5.2 Odpůrci trestu smrti

5.2.1 Justiční omyl

Justiční omyl je považován za jeden z nejdůležitějších argumentů ve sporech o zrušení absolutního trestu. V průběhu celé naší historie se najde nespočet případů, kdy byl odsouzen na smrt nevinný člověk. A to právě kvůli chybě lidského úsudku, neboť celý soudní a právní systém je postaven právě na lidech. Lze tedy říci, že justiční omyly vždy byly, jsou a také budou. A to vede k faktu, že výkon trestu smrti je nezvratný a nenapravitelný. Život člověka nelze vrátit a právě tato skutečnost vede ke strachu z popravy nevinné osoby. V jistém smyslu jde nazvat popravu nevinné osoby za justiční vraždu. V jistém smyslu lze dát za pravdu, že je lepší žít vězně nežli jej poslat na smrt. Pokud by se zjistilo, že je odsouzený nevinný, tak by trest smrti v tomto ohledu byl nevhodným řešením. (Bestová, 1996, s. 41)

5.2.2 Právo na život

„Každý má právo na život. Lidský život je hoděn ochrany již před narozením. Nikdo nesmí být zbaven života.“ (MKCR, 2008) I přes to, že tento argument může být jak pro zastánce, tak pro odpůrce trestu smrti diskutabilní, téměř ve všech listinách upravujících lidská práva je zmíněno právo na život. Zastánci absolutního trestu mohou tvrdit, že pachatel se svého života sám zřekl, jestliže připravil o život jiného člověka. Ovšem při samotném trestu smrti musí být někdo v roli kata. Abolicionisté tvrdí, že pokud je někdo katem, je i vrahem. Odpůrci absolutního trestu jsou toho názoru, že nikdo nemá sebemenší právo vzít lidský život tak, že odsoudí pachatele na smrt, i když se odsouzený dopustil vraždy. Je individuální kdo jaký bude zastávat názor. Je rozdíl názoru někoho, kdo je rodinným příslušníkem oběti či odsouzeného anebo člověka, který je jen v roli přihlížejícího. (Kaczynská, 2013, s. 37-38)

5.2.3 Zneužití trestu smrti

Tresty smrti z politických důvodů byly udělovány i u nás, kdy se režim zbavoval politických protivníků i nežádoucích občanů pro uklidnění kolektivní viny. Mezi popravené patřily slavné osobnosti (Milada Horáková) i vysocí funkcionáři, kteří se

podíleli na poválečném budování republiky (R. Slánský, V. Clementis). (Liška aj., 2006, s. 22)

Začátky zneužívání trestu smrti sahají až do prastarých civilizací, kdy tzv. obětní beránek měl představovat určité ritualizace trestu smrti. V pozdějších dobách bylo zvykem, aby se odsouzený okoupal a oblékl do čerstvých šatů. Lidé díky rituálu věřili, že člověk aby byl hoden se objevit před božstvem, musí se zbavit pozemské nečistoty. Následně byla vyžadována ochotná a dobrovolná cesta na popraviště. Nebylo dovoleno vyjadřovat odpor či protest, jelikož lidská oběť by byla promarněná, pokud by jeho oddání nebylo dobrovolné. Sebevraždy byly projevem viny. Popravy umožňovaly lidem zbavit se pocitů viny, nelibosti a úzkosti, které pro ně byly neúnosné. Po popravě následovala úleva a lidé neměli potřebu se chovat agresivně či se bouřit. Lidé byli smíření, neměli potřebu zabíjet k uspokojení projekce viny a tak díky obětním beránkům z lidí vše negativní vymizelo. (Bestová, 1996, s. 31-32)

5.2.4 Ochrana společnosti

Trest smrti je pojistkou toho, aby vrah už neměl možnost nadále páchat trestné činy. Lze argumentovat tím, že stejného cíle dosáhneme při udělení doživotního trestu. V tomto případě tady však chybí jistota. Jakmile je pachatel odsouzen na smrt, už se nikdy nemůže dopustit žádného trestného činu. Tak je společnost chráněna před možným budoucím opakováním trestných činů. (Inciardi, 1996, s. 506) Z etické stránky může být tento faktor zpochybněn, jelikož lidský úsudek nemusí být vždy správný. (Bestová, 1996, s. 24)

5.2.5 Možnost nápravy

Náprava pachatele je nejhlavnější princip trestu, kdy smyslem je převychovat pachatele ke spořádanému životu a začlenit jej zpět do společnosti. Celé to spočívá v tom, že by měl pachatel svého činu litovat, uvědomit si jej a následně začít žít řádný a kvalitní život. Jakmile bude pachatel odsouzen k trestu smrti, už není možnost jeho nápravy. Je důležité mít na vědomí, že resocializace a reedukace jedince velmi závisí na podmínkách, ve kterých je trest vykonáván a zda je jedinec ochotný spolupracovat. Z pragmatického hlediska je trest smrti pro společnost bezvýznamný. Trest odnětí svobody dá odsouzenému možnost částečně splatit dluh, který svým způsobem společnosti dluží. (Lata, 2007, s. 27)

6 TREST SMRTI A KŘESŤANSTVÍ

Odpůrci trestu smrti se většinou odvolávají na víru a morálku křesťanství, jelikož toto náboženství hlásá opuštění a milosrdenství vůči provinilcům a nedotknutelnost lidského života. Trest smrti neztrácuje a přikazuje tento trest ve Starém zákoně za celou řadu prohřešků. Avšak v první knize Mojžíšově je zmíněno: „Kdo prolije krev člověka, toho krev bude člověkem prolita, neboť člověka Bůh učinil, aby byl obrazem Božím.“ Z toho plyne, že kat nebude vrahem, ale pouhým nástrojem božího konání. Druhé přikázání „Nezabiješ!“ z Mojžíšovy knihy je srozuměno tak, že člověk nesmí zabít jiného člověka, ale ne na něm vykonat trest smrti za vraždu.

Za prohřešky náboženského charakteru i za obecně kriminální ukládá Starý zákon trest smrti. Např.: ukamenování celou společností:

- za rouhání (rouhat se nesmí ani domorodec ani cizinec),
- za práci v sobotu (pracovat se smí jen 6 dní v týdnu, sedmý den je Hospodinův svatý den odpočinku),
- za únos (pokud člověk unese jiného člověka, musí zemřít),
- za bestialitu (pokud muž spal s mužem jako s ženou, musí zemřít oba),
- za krádež (pokud byl zloděj chycen a zbit, může na následky zemřít),
- za čarodějnictví (smrt ukamenováním).

Nynější pohled křesťanství na trest smrti se vyvinul v 90. letech 20. století. Zločinec smí být usmrcen, pokud to vyžaduje obecné blaho společnosti, avšak tresty by měly být rovnocenné závažnosti druhu provinění. Názory se liší podle konkrétní křesťanské denominace, avšak některé křesťanství s trestem smrti souhlasí, avšak jako poslední možnost po vyčerpání možných variant. Na prvním místě je bezpečnost lidí a ochrana veřejného pořádku. (Hodrmantová, 2017, s. 92)

7 PROBLÉMY SPOJENÉ S TRESTEM SMRTI

7.1 Problémy týkající se odsouzené osoby

7.1.1 Důstojnost

Lze říci, že důstojnost člověka je základní atribut hodnoty, který stojí na samém základě lidských práv. To je důvod, proč by mělo být s každým člověkem zacházeno tak, aby byla jeho důstojnost zachována. A výkon trestu smrti dělá pravý opak. Protože právě při výkonu popravky je s člověkem zacházeno tak, jako by člověkem ani vlastně nebyl. Trest smrti je neslučitelný s lidskoprávními principy a v rozporu s názorem, že život člověka je cenný. (PSS, 2017)

7.1.2 Masové procesy

Existuje poměrně nový fenomén masových procesů, u kterých je podezření, že jsou konány bez přítomnosti obviněných, a tím pádem jde o porušování principu presumpce nevinny a obvinění nemají tak včas přístup k právnímu zástupci. Například ve Vietnamu jde o osoby obviněné z pašování drog. Další případ je z Bangladéše, který roku 2013 odsoudil 152 lidí za protest proti trestu smrti, nebo případ Egypta, kde odsoudili 1000 lidí za údajné páchaní násilí při politické krizi v roce 2013. (PSS, 2017)

7.1.3 Diskriminace

Ve velkém množství případů odsouzení k trestu smrti hraje roli pohlaví, sociální status, politický názor či etnická příslušnost. Po celém světě rozhodují soudci o výši nebo druhu trestu, na základě racionálních i iracionálních pohnutek. Důležitým faktorem rozhodnutí je to, zda se jim obviněný „líbí či nelíbí“. Existují státy, kde jsou diskriminovány jen ženy za nezákonný pohlavní styk (cizoložství), avšak dle zákonů by se trest měl týkat osob všech zúčastněných stejným dílem. Podobný problém se týká i LGBTIQ osob. Pokud jde o náboženství, v 6 státech je udělen trest smrti za pohrdání náboženstvím (rouhačství) a ve 13 státech se uděluje trest smrti osobám, které opustí státní

náboženství a přihlásí se k ateismu (odpadlíci), i když se často mezi těmito „zločiny“ moc nerozlišuje. Trestem smrti jsou odsouzeni i cizinci, kteří jsou často vystavováni diskriminaci či nedostatečně obeznámení s tamními zákony a postupy a není jim nabídnuta adekvátní právní pomoc či tlumočnick. (PSS, 2017)

7.2 Problémy týkající se jiných dotčených osob

Trvalé a hluboké trauma mohou utrpět děti, jejichž rodiče byli odsouzeni k trestu smrti. Děti tak byly připraveny o podporu, domov či vzor, nemluvě o diskriminaci a ponížení, které musejí ve společnosti často snášet. Nehledě na to, že v souvislosti s tím se z nich mohou stát zločinci. Státy ve kterých stále platí trest smrti na tyto děti neberou ohled a nedokážou jim zajistit plnohodnotný život. Méně důležitý, avšak přesto nezanedbatelný je dopad na účastníky procesu trestu smrti (porotce, obhájce, porota). S pocitem, že osud a život člověka závisí na schopnosti právníka, je stresující. Negativní dopad má trest smrti i na duševní zdraví zaměstnanců věznic, lékařského personálu či popravčích. Opakovaná účast na usmrcení člověka je velkou zátěží na psychiku a může dojít k trvalým následkům nebo dokonce k předčasné smrti. (PSS, 2017)

8 ALTERNATIVY TRESTU SMRTI

I když právní řád České republiky výjimečný trest upravuje, trest smrti do něj není zahrnut. Výjimečný trest je dle trestního zákoníku možný uložit jako nejvyšší možnou formu trestu, jelikož § 54 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník stanovuje: „*Výjimečným trestem se rozumí jednak trest odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let, jednak trest odnětí svobody na doživotí. Výjimečný trest může být uložen jen za zvlášť závažný zločin, u něhož to trestní zákon dovoluje.*“ Pojmem zvlášť závažný zločin nám stanovuje trestní zákoník § 14 odst. 3. Zvlášť závažným zločinem je pouze úmyslný trestný čin, na který trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 10 let. (PP, 2016)

Výjimečný trest je upravován ve většině evropských zemí podobně, jako v České republice s rozdílem v délce nejdelsího uložení trestu odnětí svobod, nebo ve výčtu trestních činů, za které se ukládá doživotní trest. Bělorusko je jediná země v Evropě, který se tomuto stavu vymyká, jelikož jako jediná země má ve svém právním řádu trest smrti.

Pokud je stanoven výjimečný trest, v souladu s ustanovením trestního řádu je možné udělení milosti prezidentem republiky nebo amnestie. Rozdíl mezi milostí a amnestií je takový, že milost prezidenta republiky je udělena konkrétní osobě, avšak amnestie je udělena hromadně. (PP, 2016)

Nepodmíněný trest odnětí svobody je možné uložit nejvýše na dvacet let. Jsou zde však výjimky, kterými je jednak výjimečný trest a jednat mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody dle § 59 TZ nebo ukládání trestu odnětí svobody pachateli trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny dle § 108 TZ. (Navrátilová, 2010, s. 29-30)

Podmínky ohledně dozoru nad odsouzenými, metody zacházení s odsouzenými či stanovené podmínky výkonu trestu nepodmíněného odnětí svobody, včetně trestu výjimečného, dle § 3 odst. 1 zákona č. 169/199 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody, je zajištěna Vězeňskou službou České republiky. Vězeňská služba ČR zajišťuje také výkon zabezpečovací detence dle zákona č. 555/1992 Sb., o vězeňské a justiční strážní ČR ozbrojeným bezpečnostním sborem ČR a mimo výkon vazby a trestu odnětí svobody. (Navrátilová, 2010, s. 29-30)

8.1 Trest odnětí svobody na doživotí

Trest odnětí svobody na doživotí je v ČR nejvyšší možná forma trestu. Jeho název výjimečný je výjimečným pouze délkou samotného trestu, jelikož v by měl nahrazovat dříve nejvyšší možný trest, trest smrti. Soud dle § 54 odst. 3 současného trestního zákoníku může uložit takový trest pouze pachateli, který spáchal jeden z uvedených trestních činů. Podle § 140 odst. 3 musel pachatel spáchat zvlášť závažný zločin vraždy, nebo úmyslně zavinit smrt jiného člověka při spáchání zvlášť závažného zločinu obecného ohrožení dle § 272 odst. 3, dle § 309 vlastizrady, teroristického útoku dle § 311 odst. 2, teroru § 312, genocida §400, útoku proti lidskosti §401, použití zakázaného bojového prostředku a nedovoleného vedení boje dle § 411 odst. 3 nebo zneužití mezinárodně uznávaných a státních znaků dle § 415 odst. 3 TZ. (Hodrmantová, 2017, s. 85)

Pokud byl spáchán trestní čin, je nezbytné, aby byl spáchat za určitých podmínek:

- *takový zvlášť závažný zločin je mimořádně závažný vzhledem k zvlášť zavrženíhodnému způsobu provedení činu nebo k zvlášť zavrženíhodné pohnutce nebo k zvlášť těžkému a těžko napravitelnému následku a*
- *uložení takového trestu vyžaduje účinná ochrana společnosti nebo není naděje, že by pachatele bylo možno napravit trestem odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let.* (Hodrmantová, 2017, s. 85)

Důležitá je také, dle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2009, charakteristika provedení trestného činu, kdy záleží na povaze samotného provedení (výše krutosti, pomsty, brutality nebo zákeřnosti) trestného činu, nebo místa či času okolností (při živelné pohromě) atd. Pokud byla oběť vystavena psychickému či fyzickému trápení nebo byla handicapovaná (starý, nemocný člověk, dítě, bezbranná žena), lze k takové situaci přihlížet. (Hodrmantová, 2017, s. 85- 86)

Zvlášť zavrženíhodná pohnutka je v případě, je-li v přímém rozporu s morálkou občanské společnosti, či je zjevné, že jde o bezcitnost, sobectví, zvrhlost nebo o pohrdavý postoj k lidským hodnotám, zejména k lidskému životu. Avšak nelze opomenout pohnutky proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti.

V neposlední řadě se nabízí otázka, pokud je člověk odsouzen na doživotí, zda bude opravdu do konce svého života ve vězení. Tato otázka je zodpovězena v § 88 trestního zákoníku, kde je uvedeno, že existuje institut podmíněného propuštění dle 5 odst. - osoba odsouzená k trestu odnětí svobody na doživotí může být podmíněčně propuštěná, avšak až po minimálně 20 letech výkonu trestu. Také nesmí být šance, že bude svůj nebo jiný

obdobný trestný čin opakovat. Je ovšem možné, že při udělení trestu odnětí svobody na doživotí může soud zároveň rozhodnout, že doba výkonu trestu ve vězení se zvýšenou ostrahou se pro účely podmíněného propuštění do doby výkonu trestu nezapočítává. Tudiž podmíněné propuštění ani po 20 letech výkonu trestu není možné, to až po 30 letech.

Argumenty svědčící pro trest odnětí svobody na doživotí:

- „*nepochybně respektuje základní lidské právo na život*
- *neznamená ireparabilní důsledek chybného soudního rozhodnutí*
- *respektuje právo pachatele a povinnost státu poskytnout každému možnost resocializace a přitom existence možnosti podmíněného propuštění tento resocializační proces stimuluje.*, (Kalvodavá, 1995, s. 78)

Argumenty svědčící proti trestu odnětí svobody na doživotí:

- „*bezvýhodnost se všemi negativními důsledky tohoto trestu - nepříznivý vliv na psychiku odsouzených*
- *beztrestnost za činy spáchané ve výkonu trestu*
- *relativní nerovnost v postavení odsouzených*“ (Kalvodavá, 1995, s. 78)

Trest odnětí svobody má na odsouzené negativní nejen psychické, ale i sociální faktory. V roce 2009 byl proveden výzkum na vězně doživotně odsouzené, ve kterém převládalo 5 stresových faktorů:

1. Toužím, aby se uplynulý čas vrátil zpět.
2. Zlobím se sám na sebe.
3. Postrádám někoho.
4. Cítím, že zde promarňuji svůj život.
5. Postrádám život ve společnosti.

V České republice vykonávají trest odnětí svobody vězni ve věznicích Valtice, Mírov, Opava, Karviná a Horní Slavkov. Ke dni 6. 3. 2017 bylo k doživotnímu trestu odsouzeno 46 mužů a 3 ženy. (Navrátilová, 2010, s. 183)

8.2 Trest odnětí svobody na 20- 30 let

Mezi mírnější formu výjimečného trestu patří trest odnětí svobody na 20-30 let. Trest smí být uložen, pokud je závažnost zvláště závažného zločinu vysoká nebo je zpochybněna možnost nápravy pachatele. V § 59 odst. 2 TZ je uvedeno, že pokud je

uložen trest odnětí svobody na 20–30 let, horní hranice nesmí být vyšší než 30 let. Za určitých podmínek je možné, aby byla horní hranice trestní sazby ještě zvýšena.

Dle § 88 odst. 4 trestního zákoníku, smí odsouzený být podmíněčně propuštěn, avšak až po výkonu dvou třetin trestu odnětí svobody. Zároveň se musí brát v potaz okolnosti spáchaného činu a povaha odsouzeného. Dále nesmí hrozit opakování spáchaného činu nebo činu obdobného. (Hodrmantová, 2017, s. 89)

V České republice se trest odnětí svobody na 20–30 let vykonává ve stejných věznicích se zvýšenou ostrahou, jako trest na doživotí. Odsouzený musí splňovat podmínky pobytu ve vězeních, které jsou ustanoveny v § 56 odst. 3 TZ, kdy je výjimečně možné dát pachatele do jiného typu vězení. Odsouzený smí požádat o přerazení do vězení s mírnějším dohledem, jak je uvedeno v § 57 odst. 6 TZ. Avšak musí ve věznici určitého typu vykonat nepřetržitě alespoň jednu čtvrtinu trestu, nejméně 6 měsíců. O přerazení vězně rozhoduje soud. Odsouzených k výkonu trestu 20–30 let bylo k roku 2015 celkem 97. (Hodrmantová, 2017, s. 90)

9 MOŽNOST OBNOVENÍ TRESTU SMRTI V ČR

Počet států se zrušeným trestem smrti je čím dál více, ačkoli společnost se ozývá ohledně jeho znovuzavedení. Podle Listiny základních práv a svobod je absolutní trest zakázán dle čl. 6 odst. 3, kde je uvedeno: „Trest smrti se nepřipouští.“ Ovšem je možnost, že by se ustanovení listiny změnilo ústavním zákonem, avšak to je v rozporu s čl. 1 LZPS, která staví: „Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezczizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné“. Z toho plyne, že zrušení práva na život (čl. 6 LZPS) je protiústavní. Nejvyšším právem člověka je právo na život a jeho ochrana spadá pod společnost jako celek. Na tuto skutečnost navazuje čl. 9 odst. 2 Ústavy: „Změna podstatných náležitostí demokratického právního státu je nepřípustná.“ Dále je Česká republika vázána Úmluvou o ochraně lidských práv a svobod Protokol č. 6 a č. 13. Právě již zmíněné protokoly nedovolují znovuzavedení trestu smrti v České republice. A to i v případě, pokud by došlo ke změně zákonů, tak Protokoly související s čl. 10 Ústavy mají bezpodmínečnou přednost. Z teoretického hlediska by bylo možné vypovědět Úmluvu i s jejími Protokoly po uplynutí pět let od doby, kdy se stát stal stranou Úmluvy. Z praktické stránky věci je tato možnost vysoce nepravděpodobná. Tento krok by znamenal okamžité vyloučení státu z demokratických evropských států a následné i možné vystoupení z Rady Evropy. Vyloučení by pro naši republiku bylo nemístné už kvůli mezinárodní politice a ekonomice státu. Česká republika je rovněž členem Evropské unie a ta ve svých listinách trest smrti nedovoluje. Jediným způsobem by bylo z Evropské unie vystoupit. (Kotroušová, 2001, s. 21)

Znovuzavedení trestu smrti je v České republice teoreticky možné, avšak pro prosperitu státu zcela nesmyslné. (Kotroušová, 2001, s. 21)

10 METODA VÝZKUMU

10.1 Cíl průzkumu

Cílem průzkumu jsou otázky:

Otázka č. 1:

- Uveďte Vaše pohlaví.

Otázka č. 2:

- Uveďte Váš věk.

Otázka č. 3:

- Uveďte Vaše nejvyšší dosažené vzdělání.

Otázka č. 4:

- Souhlasíte se znovuzavedením trestu smrti v České republice?

Otázka č. 5:

- Pokud byla Vaše odpověď na otázku č. 4 ANO, uveďte hlavní důvod, proč by trest smrti měl být znovu zaveden.

Otázka č. 6:

- Pokud byla Vaše odpověď na otázku č. 4 NE, uveďte hlavní důvod, proč by trest smrti měl být znovu zaveden.

Otázka č. 7:

- Je podle Vás dosavadní doživotní trest za vraždu dostačující, když je zde možnost podmíněného propuštění?

Otázka č. 8:

- Myslíte si, že trestní sazby, které jsou v České republice ukládány, jsou dostatečně vysoké?

Otázka č. 9:

- Myslíte si, že trest odnětí svobody na doživotí je pro odsouzeného horší než smrt?

Otázka č. 10:

- Jak se podle Vás naše společnost staví k trestu smrti?

10.2 Zaměření otázek na průzkum

Pro výzkum jsem si vybrala metodu pomocí dotazníku. Ve svém dotazníkovém šetření jsem položila respondentům otázky týkající se znovuzavedení trestu smrti v České republice. Průzkum ve formě dotazníku obsahuje 10 otázek. Prvními třemi otázkami zjišťuji pohlaví, věk a vzdělání respondentů. Další otázky jsou zaměřené na samotný trest smrti. Poslední otázkou zjišťuji, zda respondenti vědí, jak se naše společnost staví k trestu smrti.

Dotazník jsem umístila na sociální síť, abych měla co největší dosah a tím co nejvíce různorodých respondentů. Celkově odpovědělo 104 lidí, přičemž mým záměrem nebylo přesné rozdělení na polovinu žen a mužů. Osloveni byli lidé v mém okolí, přátelé, rodina, ale i vzdálení známí či osobně neznámí lidé. Průzkum nebyl určen lidem pracující ve státní správě ani s právním vzděláním, nýbrž veřejnému mínění. Mým hlavním cílem bylo zjistit, kolik lidí z široké veřejnosti je pro či proti znovuzavedení trestu smrti v České republice.

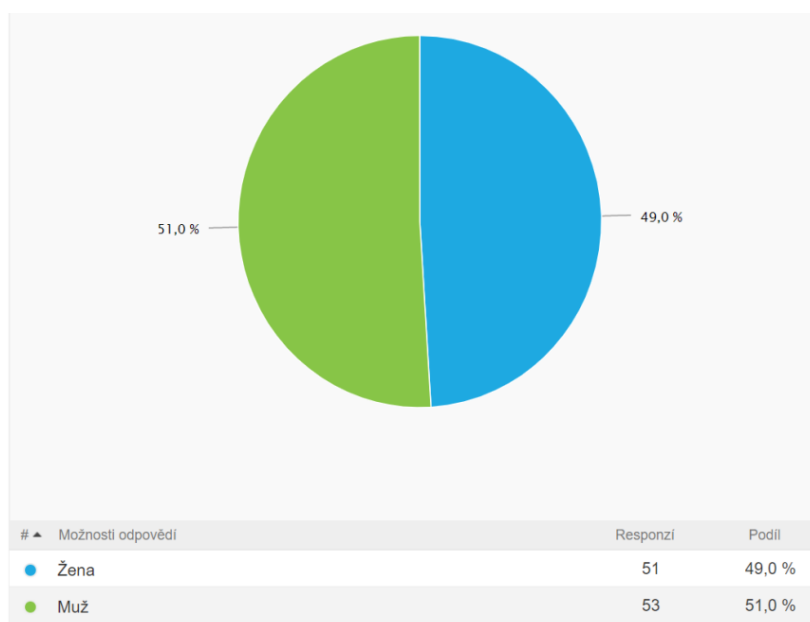
11 VYHODNOCENÍ ODPOVĚDÍ

Otázka č. 1: Uved'te Vaše pohlaví.

V první otázce jsem zjišťovala pohlaví respondentů. Jak již jsem zmiňovala, dotazníky nebyly přesně rozdělené na polovinu pro ženy a muže, avšak rozdělení je téměř přesné.

Průzkum vyplnilo celkem 104 respondentů, z toho 51 žen (49 %) a 53 mužů (51 %). Tento počet je pro průzkum dostačující a lze zaručit i objektivnost názoru z hlediska pohlaví respondentů.

Graf č. 1 – pohlaví respondentů

Zdroj: survio.com

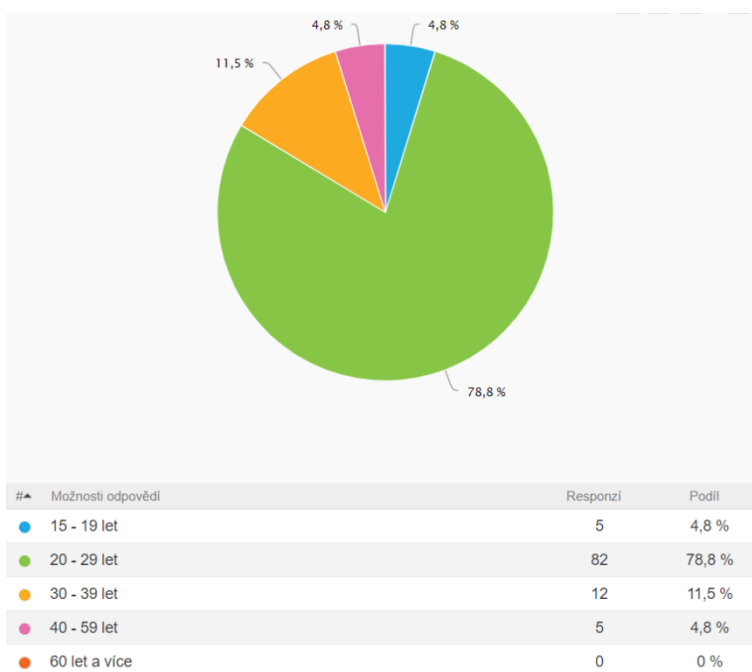
Otázka č. 2: Uved'te Váš věk.

Druhá otázka se zaměřila na rozdělení respondentů dle věku, kterou jsem rozdělila do 5 kategorií:

- 15–19 let
- 20–29 let
- 30–39 let
- 40–59 let
- 60 let a více

Nejvíce odpovídali lidé ve věku 20–29 let a to v počtu 82 respondentů (78,8 %). Druhá nejpočetnější skupina lidí byla ve věku 30–39 let v počtu 12 respondentů (11,5 %). Naopak skupina, která se nezúčastnila výzkumu, jsou respondenti s věkem 60 let a více (0 %). Zbylé věkové skupiny byly početně stejné. V nejmladší skupině respondentů ve věku 15–19 let odpovědělo 5 respondentů (4,8 %) a ve věku 40–59 let odpovědělo taktéž 5 respondentů (4,8 %).

Graf č. 2 – věk respondentů

Zdroj: survio.com

Otázka č. 3: Uved'te Vaše nejvyšší dosažené vzdělání.

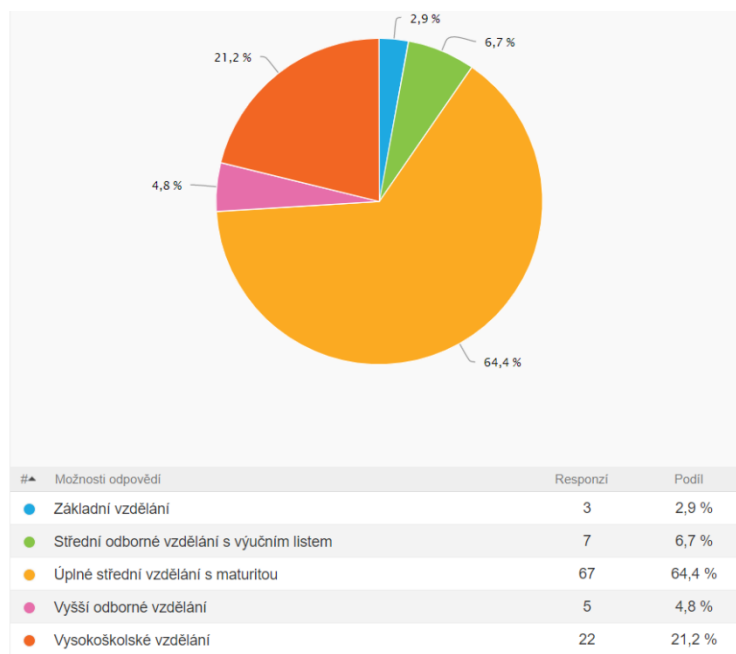
Dotazované jsem dále rozdělila dle nejvyššího dosaženého vzdělání do 5 skupin:

- Základní vzdělání
- Střední odborné vzdělání s výučním listem
- Úplné střední vzdělání s maturitou
- Vyšší odborné vzdělání
- Vysokoškolské vzdělání

Nejvíce respondentů odpovědělo na dotazník s úplným středním vzděláním s maturitou a to 67 lidí (64,4 %). Druhou nejpočetnější skupinu tvoří respondenti s vysokoškolským vzděláním 22 lidí (21,2 %). Ostatní skupiny jsou s podobnými procenty. Respondentů se středním odborným vzděláním s výučním listem odpovědělo 7 (6,7 %),

s vyšším odborným vzděláním odpovědělo 5 respondentů (4,8 %) a se základním vzděláním 3 respondenti (2,9 %).

Graf. 3 – nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

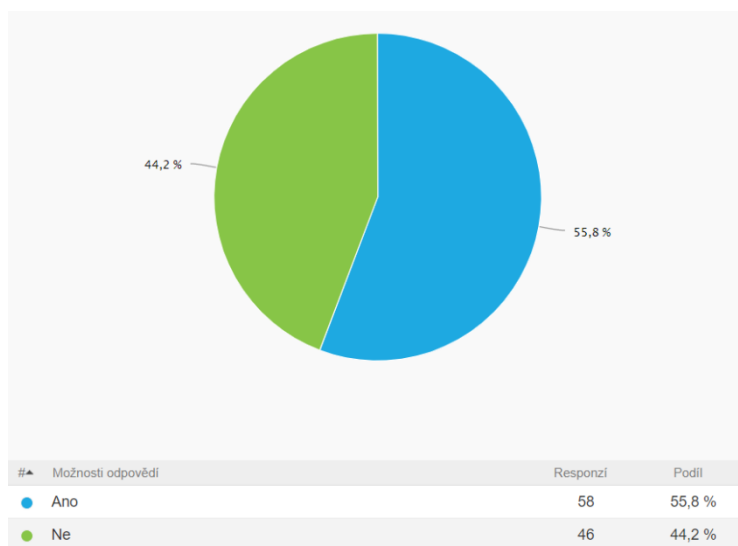
Zdroj: survio.com

Otázka č. 4: Souhlasíte se znovuzavedením trestu smrti v České republice?

Ve čtvrté otázce jsem zjišťovala, kolik lidí je pro či proti znovuzavedení trestu smrti v České republice. Na tuto otázku bylo možné odpovědět pouze „ano“ či „ne“. Z celkového počtu respondentů odpověděla lehká většina ano.

Z toho vyplývá, že 58 respondentů (55,8 %) je pro znovuzavedení trestu smrti v České republice a zbylých 46 respondentů (44,2 %) je proti jeho zavedení.

Graf č. 4 – názory respondentů, zda jsou pro či proti znovuzavedení trestu smrti v ČR

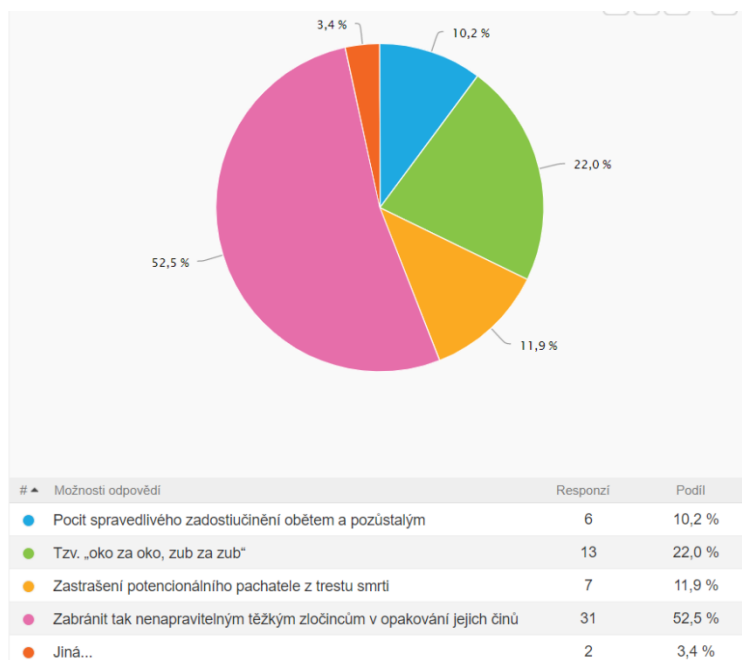

Zdroj: survio.com

Otázka č. 5: Pokud byla Vaše odpověď na otázku č. 4 ANO, uveďte hlavní důvod, proč by trest smrti měl být znovu zaveden.

Pátá otázka měla za cíl zjistit, jaké jsou hlavní důvody k znovuzavedení trestu smrti. Respondenti měli na výběr z 5 možností, přičemž pátá možnost byla formou otevřené odpovědi. Z 59 respondentů, kteří odpověděli na otázku č. 4 ANO, má 31 respondentů (52,5 %) názor, že by se znovuzavedením trestu smrti zabránilo nenapravitelným těžkým zločincům v opakování jejich činů. Druhá nejčastější odpověď byla „Tzv. „oko za oko, zub za zub“ na kterou odpovědělo 13 respondentů (22 %). Pro 7 respondentů (11,9 %) je hlavní důvod zastrašení potencionálního pachatele z trestu smrti. Pro 6 respondentů (10,2 %) je hlavním důvodem „pocit spravedlivého zadostiučinění obětem a pozůstalým“. Poslední možnost byla formou otevřené odpovědi, na kterou odpověděli 2 respondenti (3,4 %). „*Omezit spotřebu státního rozpočtu na nenapravitelné zločince, a převést tyto ušetřené peníze na lepší užitek*“ a „*eutanázie při těžké nemoci, např.: když je člověk v bolestech jen upoutaný na lůžku.*“ U poslední odpovědi došlo k nepochopení otázky ze strany respondenta, jenž uvádí eutanázii, která nemá s trestem smrti nic společného.

Graf č. 5- hlavní důvody respondentů k znovuzavedení trestu smrti

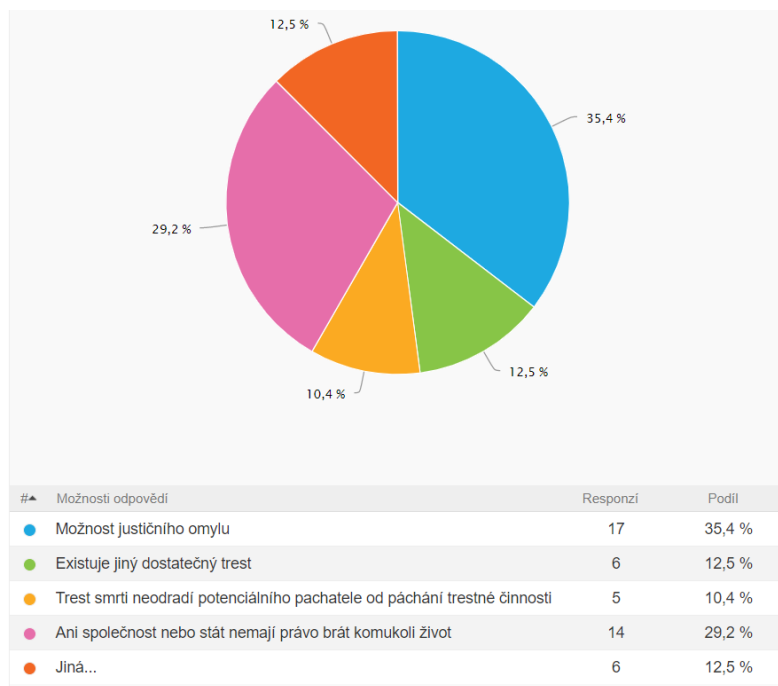
Zdroj: survio.com

Otázka č. 6: Pokud byla Vaše odpověď na otázku č. 4 NE, uveďte hlavní důvod, proč by trest smrti neměl být znovu zaveden.

Tato otázka měla za cíl zjistit, jaké jsou hlavní důvody k tomu, aby nebyl trest smrti znovu zaveden. Opět zde respondenti měli na výběr z 5 možností, přičemž pátá možnost byla formou otevřené odpovědi. Pro 17 respondentů (35,4 %) je hlavním důvodem proti znovuzavedení trestu smrti v ČR možnost justičního omylu. Druhou nejčastější odpovědí je „ani společnost nebo stát nemají právo brát komukoliv život“ a to v počtu 14 respondentů (29,2 %). Stejný počet respondentů měli odpovědi „existuje jiný dostatečný trest“ se šesti respondenty (12,5 %) a možnost „jiná...“ s otevřenou odpovědí, ve které se vyjádřilo taktéž 6 respondentů (12,5 %). Odpovědi byly různé: „Žít s tím co provedl je větší trest. (to by platilo, kdyby se ve věznicích neměli jak prasata v žitě)“, „Možnost zneužití pravomoci státu a úředníků k zbavení se nepohodlných lidí.“ Jedna z odpovědí je podobná odpovědi č. 4, avšak z náboženského pohledu „Rozhodovat o životě a smrti nemůže mít člověk, ale pouze nějaká vyšší moc.“ Další dvě odpovědi jsou si svým významem podobné. Tito respondenti vnímají trest smrti pro pachatele jako vysvobození: „Smrt by jen ukončila jejich trápení a to nechceme.“, „Trest smrti by bylo vysvobození.“ Poslední odpověď je kombinace možnosti č. 3 a doplnění vlastního názoru: „Třetí možnost +

pro oběti je to pouze málokdy zadostiučinění.“ Pouhých 5 respondentů (10,4 %) je proti znovuzavedení trestu smrti, jelikož mají pocit, že trest smrti neodradí potencionálního pachatele od páčání trestné činnosti.

Graf č. 6- hlavní důvody respondentů proto zavedení trestu smrti

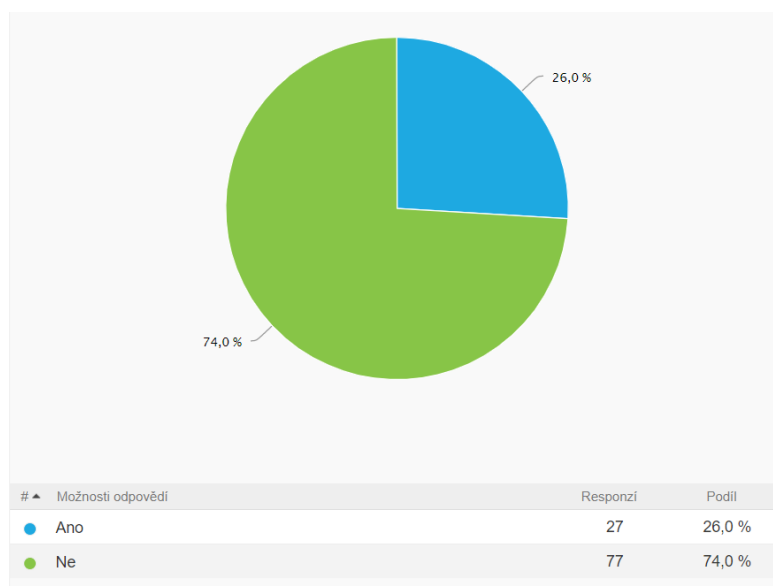

Zdroj: survio.com

Otázka č. 7: Je podle Vás dosavadní doživotní trest za vraždu dostačující, když je zde možnost podmíněného propuštění?

Otázka č. 7 měla za cíl zjistit, zda je pro respondenty dostačující dosavadní doživotní trest za vraždu, i když je zde možnost podmíněného propuštění. Z celkového počtu respondentů, je pro 77 respondentu (74 %) dosavadní nejvyšší trest za vraždu nedostačující. Pro zbylých 27 (26 %) je nynější doživotní trest za vraždu dostačující.

Graf č. 7- názory respondentů na dosavadní doživotní trest za vraždu

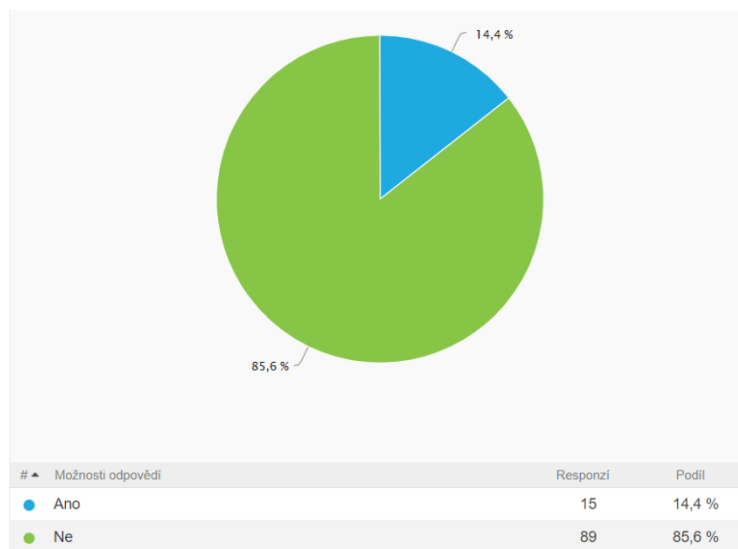

Zdroj: survio.com

Otázka č. 8: Myslíte si, že trestní sazby, které jsou v České republice ukládány, jsou dostatečně vysoké?

V osmé otázce jsem zjišťovala, zda jsou dle respondentů trestní sazby v České republice dostatečně vysoké. Respondenti měli na výběr ze dvou možností „ano“ nebo „ne“. Z grafu vyplývá, že z celkových dotazovaných respondentů si 89 (85,6 %) respondentů myslí, že trestní sazby v České republice nejsou dostatečně vysoké. Naopak pro 15 respondentů (14,4 %) jsou dosavadní trestní sazby dostatečné.

Graf č. 8- názory respondentů na dostatečnou výši ukládaných trestních sazeb

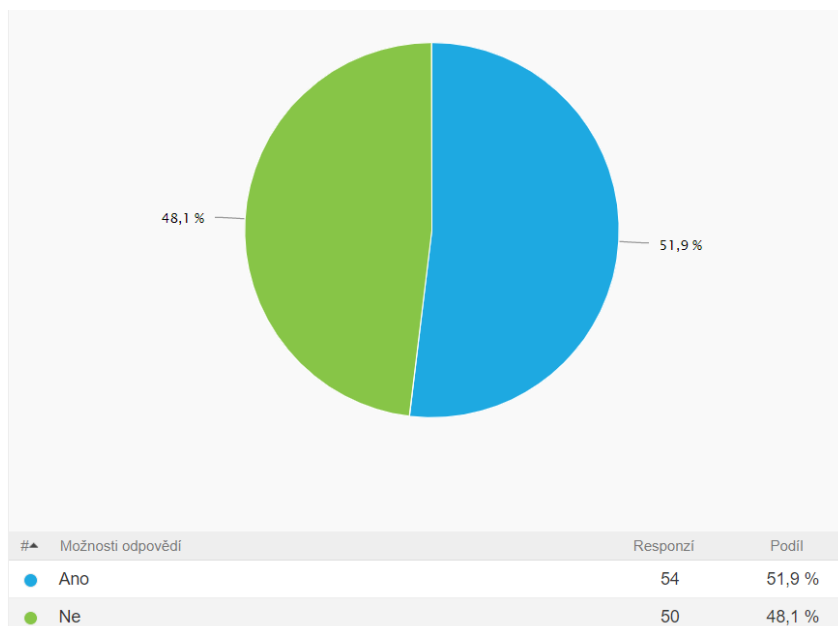

Zdroj: survio.com

Otázka č. 9: Myslíte si, že trest odnětí svobody na doživotí je pro odsouzeného horší než trest smrti?

Tato otázka měla zjistit, jestli je dle respondentů pro odsouzeného horší trest odnětí svobody na doživotí nebo trest smrti. Na otázku bylo možné odpovědět pouze „ano“ či „ne“. Odpovědi jsou velmi vyrovnané. Ze 104 dotazovaných si 54 respondentů (51,9 %) myslí, že je pro odsouzeného horší forma trestu odsouzení na doživotí, než li trest smrti. Zbytek dotazovaných v počtu 50 respondentů (48,1 %) je toho názoru, že je pro odsouzeného horší trest smrti.

Graf č. 9- názory respondentů, zda li je pro odsouzené horší trest smrti či doživotní trest

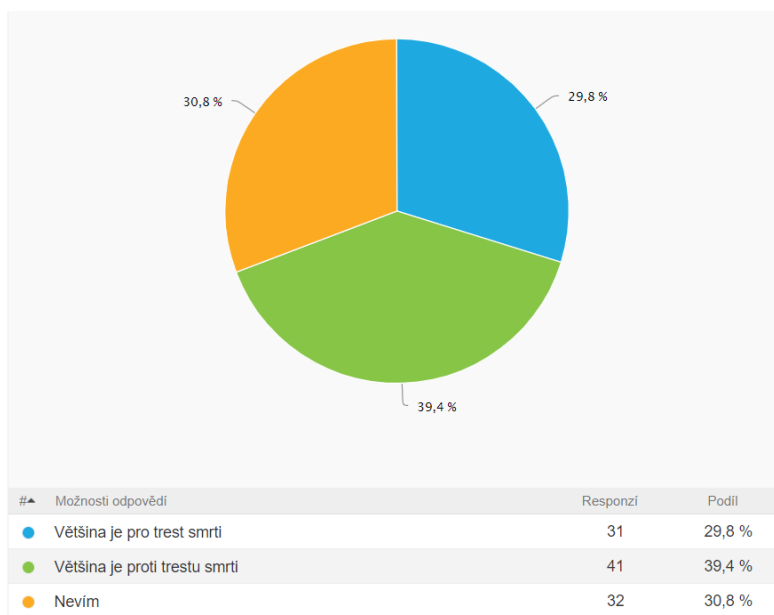
Zdroj: survio.com

Otázka č. 10: Jak se podle Vás naše společnost staví k trestu smrti?

Poslední otázka měla za cíl zjistit, jestli respondenti vědí, jak se naše společnost staví k trestu smrti. Měli na výběr ze tří možností „většina je pro trest smrti“, „většina je proti trestu smrti“ a „nevím“. Z grafu můžeme vidět, že odpovědi jsou velmi vyrovnané. Z celkových 104 dotazovaných respondentů, 41 respondentů (39,4 %) má za to, že naše společnost je spíše proti trestu smrti, 31 respondentů (29,8 %) si myslí, že je naše společnost pro trest smrti a zbylých 32 respondentů (30,8 %) nemá ponětí, jaký má naše společnost na trest smrti názor.

Graf č. 10- názory respondentů, jak si myslí, že se naše společnost staví k trestu smrti

Zdroj: survio.com

12 SHRNUTÍ PRŮZKUMU

Cílem celého dotazníkového šetření bylo zjistit, jak se veřejné mínění staví k samotnému trestu smrti i k jeho znovuzavedení v České republice.

Podle průzkumu bylo zjištěno, že z celkových 104 dotazovaných je více jak 1/2 respondentů pro znovuzavedení trestu smrti. Respondenti byli rozděleni do pěti věkových skupin, přičemž skupina s věkem 20–29 má v dotazníku 78,8 % zastoupení. Na otázku „Je podle Vás dosavadní doživotní trest za vraždu dostačující, když je zde možnost podmíněného propuštění?“ odpovědělo téměř 3/4 respondentů. Zde se nabízí otázka, že tu existuje určité procento respondentů, které nesouhlasí s trestem smrti, ale ani pro ně není doživotní trest dostačující. U otázky „Myslíte si, že trestní sazby, které jsou v České republice ukládány, jsou dostatečně vysoké?“ velká většina respondentů (85,6 %) má za to, že v České republice jsou trestní sazby nedostatečně vysoké. Co se týče otázky č. 9 „Myslíte si, že trest odnětí svobody na doživotí je pro odsouzeného horší než trest smrti?“, názory byly vyvážené, jelikož 51,9 % respondentů si myslí, že trest odnětí svobody na doživotí je horší, než li trest smrti. Průzkum také zjistit, že pro pár respondentů je trest smrti pro odsouzeného určitým vysvobozením a ukončením jeho trápení. Což lze brát i z druhé strany. Odsouzený je sice zbaven dlouhodobého utrpení ve vězení, ale musíme vzít také v potaz, že samotná exekuce je pro odsouzeného dávkou bolesti. Pokud se na to podíváme z psychického hlediska, to dlouhé čekání, kdy si odsouzenec uvědomí, že jediné na co čeká, je na smrt. To je dle mého názoru dostatečný trest.

Dotazník jsem zakončila otázkou „Jak se podle Vás naše společnost staví k trestu smrti?“ kde jsem zjistila, že 1/3 si myslí, že je společnost trestu smrti otevřená, 1/3 má za to, že lidé v jejich okolí jsou proti trestu smrti a 1/3 si není vědoma, jak to jejich okolí vnímá.

ZÁVĚR

Trest smrti, výjimečný trest, trest absolutní, hrdelní trest - co k tomu dodat? Bylo zde řečeno hodně, ale také by mohlo být řečeno více. Lze v závěru říci, že trest smrti je a bude vždy diskutabilním i kontroverzním tématem, a to i v naší zemi. Po přečtení mé bakalářské práce by měli mít čtenáři možnost udělat si vlastní postoj k trestu smrti na základě věcných skutečností. A to byl hlavní cíl mé bakalářské práce. Nebyla to snaha o vysvětlení problematiky trestu smrti do veškerých podrobností, jelikož to ani nelze. Jsou zde objektivní informace a argumenty, aby si čtenáři po přečtení dokázali odpovědět na otázku „Jaký máte názor na trest smrti?“

I když se ve světě postupně snižují popravky a zvyšují státy bez trestu smrti v právním řádu, tak je v tuto chvíli nereálné, že se trestu smrti zbavíme úplně. Tomu taky přispívá to, že mnoho států je zavázáno členstvím v nějaké mezinárodní organizaci, jenž podporuje lidská práva. Dle mého názoru je zde určitý trend, jelikož hodně států jednoduše jen nechce zaostávat, tak následují ostatní státy. To je důvod, proč se tak rozšířil a stále rozšiřuje názor o rušení hrdelního trestu, bez ohledu na to, že větší část společnosti je stále dle průzkumu spíše pro jeho uplatňování.

Já sama za sebe jsem pro trest smrti, ačkoli jsou zde velmi přesvědčující argumenty jeho odpůrců, které mě nutily k zamyšlení. V dnešní době, kdy lze vše zmanipulovat penězi a vysokým společenským postavením, je téměř jisté, že by takový trest sloužil v mnoha případech ke zbavení se nepohodlných lidí. Nicméně i když chápu názory obou stran, můj názor na trest smrti se nezměnil.

Je důležité si říct jedno. Nezáleží na tom, kolik zemí má ve svém právním řádu uplatňovaný trest smrti. Jde o to, jak moc se ty brutální trestné činy budou páchat, jelikož právě za ně by mohl být tento trest uložen. I když jsem zastáncem trestu smrti, hlavní je, aby se využíval na světě co nejméně.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje:

BEST, Cornelia C. *Trest smrti v německo-českém porovnání*. Brno: Doplněk, 1996. ISBN 80-85765-56-X.

ČAPEK, Karel. *Hovory s T.G. Masarykem*. Praha: Melantrich, 1990. ISBN 80-202-0170-X.

DRBOHLAV, Andrej. *Etopedie I: trest smrti versus trest života pro sériové vrahy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2005. Edice speciální pedagogiky (Gaudeamus). ISBN 80-7041-163-5.

HAMERSKÝ, Milan J., ed. *Přijatelnost trestu smrti: otázky a odpovědi; názory osobností: sborník příspěvků a názorů*. Brno: Bachant, 2001. Budování Českého státu. ISBN 80-902631-7-8.

CHMEL, Ladislav. *Nejslavnější popravy*. Praha: Petrklíč, 2004. ISBN 80-7229-107-6.

INCIARDI, James A. *Trestní spravedlnost: Ústavní principy trestního práva, trestního řádu a nápravné výchovy*. Přeložil Vladimír DRÁBEK. Praha: Victoria Publishing, 1994. ISBN 80-85605-30-9.

KALVODOVÁ, Věra. *Trest odnětí svobody na doživotí*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1995. ISBN 80-210-1197-1.

KUCHTA, Josef a Helena VÁLKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-813-4.

LATA, Jan. *Účel a smysl trestu*. Praha: LexisNexis, 2007. Knihovnička LexisNexis. ISBN 978-80-86920-24-5.

LIŠKA, Otakar. *Tresty smrti vykonané v Československu v letech 1918-1989*. 2., opr. a rozš. vyd. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV PČR, 2006. Sešity (Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR). ISBN 80-86621-09-X.

LUDWIG, Emil. *Duch a čin: rozmluvy s Masarykem*. 9. vyd. Přeložil František KUBKA, přeložil Vasil Kaprálek ŠKRACH. Praha: Čin, 1947. Živá věda.

LYONS, Lewis. *Historie trestu: justiční tresty od dávných dob po současnost*. Praha: Svojtka & Co., 2004. ISBN 80-7352-021-4.

MONESTIER, Martin. *Historie trestu smrti: dějiny a techniky hrdelního trestu od počátků po současnost [ve světě a českých zemích]*. V Praze: Rybka Publishers, 1998. ISBN 80-86182-05-3.

NAVRÁTILOVÁ, Jana. *Výjimečný trest*. Praha: Leges, 2010. Teoretik. ISBN 978-80-87212-41-

Elektronické zdroje:

BEDNÁŘ, V., 2000. *Trest smrti I*. In: Juristic [online] 23.7. 2000. [cit. 2020- 01-02]. Dostupné: <http://trestni.juristic.cz/30487/clanek/trest2.html>

HODRMENTOVÁ, Michaela. *Trest smrti*. Praha, 2017. Diplomová práce. UNIVERZITA KARLOVA. Vedoucí práce JUDr. Marie Vanduchová, CSc.

KACZYNSKÁ, Katarzyna. *Trest smrti jako etický a morální problém*. Olomouc, 2013. Dostupné také z: <https://theses.cz/id/75ep1x/00173999-998425675.pdf>. Diplomová práce. UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Vedoucí práce ThMgr. Dušan Špiner Ph.D.

KOTROUŠOVÁ, Lenka. *Trest smrti*. Praha, 2001. Diplomová práce. UNIVERZITA KARLOVA. Vedoucí práce JUDr. Marie Vanduchová, CSc.

Listina základních práv a svobod. *Ministerstvo kultury* [online]. Praha: Ministerstvo kultury, 2008 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/listina-zakladnich-prav-a-svobod-395.html>

ŠPLÍCHALOVÁ, Lenka. *ETICKÉ ASPEKTY TRESTU SMRTI*. České Budějovice, 2011. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce PhDr. Roman Míčka, Th.D.

ŠIMÁNOVÁ, Hana. Trestní právo: Několik poznámek k výjimečnému trestu. *Www.pravniprostor.cz: Trestní právo* [online]. Praha: Právní prostor, 2016, 22.02.2016 [cit. 2020-04-07]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/nekolik-poznamek-k-vyjimecnemu-trestu>

Trest smrti. Lidská práva [online] 2016. [cit. 2020-01-02]. Dostupné z: <http://www.lidskaprava.cz/student/trest-smrti>

Trest smrti. *Pražský studentský summit* [online]. Praha: AMO, 2017 [cit. 2020-04-02]. Dostupné z: <https://www.studentsummit.cz/>

TREST SMRTI V ROCE 2009 – POPRAVOVALO SE I Z POLITICKÝCH DŮVODŮ. *Amnesty Internacional* [online]. Praha: AMNESTY INTERNATIONAL Česká republika, 2010 [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/news/812/trest-smrti-v-roce-2009-popravovalo-se-i-z-politickyh-duvodu?d=2017-06>

TREST SMRTI V ROCE 2015: ALARMUJÍCÍ NÁRŮST POPRAV ZNAMENÁ NEJHORŠÍ ČÍSLA ZA POSLEDNÍCH 25 LET. *Amnesty International* [online]. Praha: AMNESTY INTERNATIONAL Česká republika, 2016 [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/news/2896/trest-smrti-v-roce-2015-alarmujici-narust-poprav-znamena-nejhors-i-cisla-za-poslednich-25-let>

ŽÍDEK, D., 2009. Trest smrti. In: Student summit [online] 2009. [cit. 2020-01-02]. Dostupné: http://www.studentsummit.cz/data/1258284348700BRG_HRC_Trest_smrti.pdf

SEZNAM ZKRATEK

ČR – Česká republika

LGBTIQ – lesby, gaye, bisexuály a transgender osoby

LZP – Listina základních práv a svobod

TZ – trestní zákoník

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: pohlaví respondentů

Graf č. 2: věk respondentů

Graf č. 3: nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Graf č. 4: názory respondentů, zda jsou pro či proti znovuzavedení trestu smrti v ČR

Graf č. 5: hlavní důvody respondentů k znovuzavedení trestu smrti

Graf č. 6: hlavní důvody respondentů proto zavedení trestu smrti

Graf č. 7: názory respondentů na dosavadní doživotní trest za vraždu

Graf č. 8: názory respondentů na dostatečnou výši ukládaných trestních sazeb

Graf č. 9: názory respondentů, zda li je pro odsouzené horší trest smrti či doživotní trest

Graf č. 10: názory respondentů, jak si myslí, že se naše společnost staví k trestu smrti

